

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) egyesület közhasznúsági beszámolója a 2011-es évről

TASZ-Jogsegélyszolgálat

Szóbeli tanácsadás

A Társaság a Szabadságjogokért jogsegélyszolgálatát az érdeklődők változatlanul személyesen hetente kedden, délután 14:30 és 17:00 óra között vehetik igénybe. Ebben az időben társaságunk ügyvéd munkatársai várják az ügyfelek drogfogyasztással, betegjogokkal, adatvédelemmel és pszichiátriai ügyekkel és más esetekkel kapcsolatos jelentkezését. Az esetek túlnyomó részében a TASZ jogi tanácsadást nyújt az érdeklődőknek. Hatóság (rendőrség, bíróság stb.) előtti képviseletet stratégiai szempontból jelentősebb ügyekben vállalunk.

Beszámolónk a 2011. január 1. napjától 2011. december 31. napjáig terjedő időszakban történt tanácsadásokkal foglalkozik. Azon ügyek összefoglalását, tapasztalatait, amelyekben a Társaság a Szabadságjogokért **jogi képviseletet is** vállalt – és amelyek szintén a jogsegélyszolgálat keretein belül kerültek felvételre – külön fejezet tartalmazza. Szintén külön, az egyes programokhoz kapcsolva található azok a jogsegélyszolgálati szolgáltatás keretében ellátott esetek, melyeket egy-egy TASZ programhoz kapcsolódva vállalt el a szervezet.

A szóbeli tanácsadások száma az előző évi adatokkal összevetve nem változott, havonta átlagosan 6-10 új esettel találkoztak a szóbeli tanácsadáson dolgozó ügyvédek, de a forgalom ennél nagyobb, mivel az ügyfelek egy része többször is megjelenik, vagy az iratok áttanulmányozása után új időpontot adunk nekik. (A képviselőes ügyek ezen felül kerülnek ellátásra.)

Drogfogyasztással, valamint az azzal összefüggő jogszabályokkal kapcsolatos megkeresések egyre gyakrabban arra irányulnak, hogy melyek egyáltalán a tiltott szerek. Ennek háttérében az ún. designer drogok terjedése és azok betiltására tett kísérletek állnak. Magyarországon is megfigyelhető, hogy egy-egy betiltott vegyület helyébe pár héten belül újabb szerek lépnek, melyek hatása egyre kiszámíthatatlanabb.

A **pszichiátriával és betegjogokkal** kapcsolatos esetek aránya a korábbi időszakhoz képest emelkedést mutat, az ügyek túlnyomóan a gondnokság alá helyezési illetve a gondnokságot felülvizsgáló eljáráshoz kötődnek. Ezen a területen jogi képviselőt is vállaltunk. Betegjogi esetek között több tanácsot is adtunk az otthonszüléssel, továbbá a kötelező védőoltások elmaradásával kapcsolatban is.

Adatvédelemmel és közérdekű adatokkal összefüggő ügyekben változatlan az érdeklődés, elsősorban közérdekű adat igényléssel kapcsolatban kérnek felvilágosítást és segítséget a TASZ-tól.

A TASZ ismertségével egyenes arányban nő az olyan ügyek száma, amelyek nem tartoznak a TASZ profiljába, alapjogot nem érintenek, így rövid szóbeli tájékoztatáson és esetleg kompetenciával rendelkező egyéb szolgálathoz vagy ügyvédhez irányításon kívül más segítséget nekik nem tudunk nyújtani. Ez az arány a korábbiakhoz képest nőtt, a megkeresések kb. 40-50 %-át jelenti.

Képviselt ügyek

2011-ben kettő gondnoksági ügyben láttunk el képviselőket. Egy 28 éves fiatalember még 2009-ben keresett fel minket, 2007-ben helyezték gondnokság alá. A problémája az volt, hogy gondnoka nem volt hajlandó kifizetni az ügyfél bankszámlájáról a tandíjat, többek között emiatt is szeretne volna maga intézni a pénzügyeit. A kedvező szakvélemény ellenére a bíróság fenntartotta az ügyfél gondnokságát. Személyes meggyőződésünk szerint egyébként helyesen. Az eredménnyel az ügyfél nem volt elégedett, így a meghatalmazást felmondtuk.

Egy másik esetben még a tavalyi év folyamán fordult hozzánk egy hölgy, kérve, hogy képviseljük. Az elsőfokú bíróság az ingatlanral való rendelkezés körében korlátozó gondnokság alá helyezte, amely ítéletet a felperes kerületi gyámhatóság fellebbezéssel megtámadott és kérte a bíróságtól, hogy ne csak ingatlan-, hanem ingó vagyonnal való rendelkezésében is helyezték az ügyfelet korlátozó gondnokság alá. A per jogerősen befejeződött, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, nem rendelt el más ügycsoportban korlátozást.

A nógrádmegyeri Cigány Kisebbségi Önkormányzati tag ellen rágalmozás miatt indult eljárásban a Balassagyarmati Városi Bíróságon korábban felmentő ítélet született, amit másodfokon hatályon kívül helyeztek, egyúttal az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezték, mert nem derítette fel teljes körűen a tényállást. A megismételt eljárásban a bíróság egy tárgyalást tartott, majd mivel a következő tárgyaláson a magánvádló nem jelent meg, magát nem mentette ki, az eljárást a bíróság jogerősen megszüntette.

Jogellenes rendőri intézkedéssel kapcsolatban telefonon keresett meg minket egy vidéki fiatalember, akit a rendőrök ittas vezetés miatt állítottak elő és vizeletet akartak tőle venni. Ő kérte, hogy várják meg, amíg tud vizeletet produkálni. Ehelyett a rendőrök elvitték az orvosi ügyeletre, ahol testi kényszer alkalmazása mellett katéterrel vettek tőle vizeletet. Az ügyben a Független Rendészeti panasztestülethez fordultunk, amely meg is állapította, hogy a rendőrök alapjogot sértve szereztek be vizeletmintát. Az országos rendőrfőkapitány vizsgálatot kezdeményezett az ügyben, ő azonban nem állapított meg jogsértést. A határozat ellen keresetet nyújtottunk be a Fővárosi Bíróságra, 2011. szeptember 1. napjára tűztek ki tárgyalást az ügyben, melyet elhalasztottak 2012. február 2-ára, mivel személyesen is meg akarták hallgatni ügyfelünket. Az ügyben az eljárás a becsapó készítésekor is folyamatban volt.

Egy hajléktalan ügyfél képviseletét is elvállaltuk, aki a hajléktalanok lapját árulta a budapesti forgalomban a gépjárművek között. A rendőrség forgalom akadályozása és zaklató módon koldulás miatt indított eljárást. A TASZ ügyvédjének segítségével sikerült igazolni, hogy a fenti gyanúsítás alaptalan volt, a rendőrök jogszerűtlenül jártak el, így az eljárás megszüntetésre került.

A TASZ ügyvédje képviselte a Greenpeace Magyarország aktivistáit, akiket a Szegedi Paprika Rt. azzal vádolt, hogy rágalmazást és becsületsértést követtek el, amikor a cég génmódosított alapanyagot is tartalmazó készítményére figyelmeztető matricát ragasztottak az egyik áruházban. A bíróság jogerősen felmentette a vádlottakat, kimondva, hogy a fogyasztók ilyen módon való tájékoztatása nem valósíthat meg rágalmazást, illetve becsületsértést, mivel az ilyen fajta információ átadása a köz érdekét szolgálja.

Azt egyik, hajléktalanokat segítő civil csoport úgy próbálta megakadályozni egy család kilakoltatását, hogy élő láncot alkotott azok háza körül és bejárata előtt. Ezzel rendőrségi felszólítás ellenére sem hagytak fel. Eljárás indult a 12 aktivista ellen, akiket a bíróság előtt a TASZ ügyvédje képviselt. Az ügy végül a legenyhébb kiszabható büntetéssel, megrovással zárult valamennyi ügyfél tekintetében.

Jogerősen befejeződött egy újságíró ellen indult bitorlási ügy. Még 2006-ban a Matula Magazin című internetes satírikus oldalon ügyfelünk a sajátneve alatt jelentette meg Bayer Zsoltnak a Magyar Nemzetben megjelent egyik írását úgy, hogy a saját nevét tüntette fel szerzőként, ezért ügyfelünk természetesen nem kapott honoráriumot. A lapszám arra tett kísérletet, hogy az olvasóknak feltűnik-e, hogy ezeket a saját nevük alatt közölt, máshonnan származó cikkeket eredeti szerzőik nem viccnek szánták. A bíróság megállapította, hogy ezzel a vádlott nem okozott senkinek vagyoni hátrányt, így felmentették őt a bitorlás vádja alól.

Egyik budapesti kerület lakói tüntetést tartottak egy buszmegálló tervezett áthelyezése miatt. A bejelentett helyszínen azt nem tudták megtartani, mert az építést végző vállalkozó azt előző este lekerítette, arra hivatkozva, hogy az munkaterület. A demonstrációra a munkaterület mellett került sor, amelyet a rendőrség feloszlított és a résztvevők ellen büntető eljárást indított. A szabálysértés elkövetőit a TASZ képviselte a bíróság előtt. A jogerős felmentő ítélet kimondta, hogy a demonstrálók magatartása nem volt jogellenes.

Rágalmazás miatt jelentette fel Kovács Bence János Bodoky Tamás újságírót egy indexes cikk miatt, melyben Bodoky a vállalkozó üzleti ügyeiről és korábbi pornófilmes szerepéről írt. A feljelentő kétszer nem jelent meg a kitűzött tárgyaláson, ezért a bíróság az eljárást megszüntette.

Léderer András egy nyilatkozata miatt jelentették fel becsületsértés miatt, mert a 2007-es melegfeszítvált megzavaró ellentüntetőket csürhének nevezte. A feljelentő az ellentüntetés egyik résztvevője volt, sértőnek tartotta a csürhe megjelölést. A bíróság Léderert felmentette, mivel a kifogásolt nyilatkozat alapján a sértett nem volt felismerhető, beazonosítható, így bűncselekmény nem is valósulhatott meg. A feljelentő fellebbezett, másodfokon eljárási okból annyiban változtatták meg az ítéletet, hogy nem felmentő, hanem megszüntető rendelkezést alkalmaztak.

Fegyelmi és munkaügyi eljárásban képviseltünk két rádiós újságírót, akiket azért távolítottak el műsorukból, mert a magyarországi új média törvény elleni tiltakozásul, élő adásban 1 perces csendet sugároztak.

Ugyancsak képviseletet látunk el abban az ügyben, ahol az egészségügyi miniszter tett feljelentést ügyfelünk ellen, aki folyamatos, több napos tünetést szervezett a minisztérium előtt annak érdekében, hogy vele, illetve az általa képviselt szervezettel tárgyalást folytasson a dohányzással, dohánytermékek árusításával összefüggő káros hatásokkal kapcsolatban. A tüntetés során a vádlottól olyan kijelentések is elhangoztak, amelyeket a miniszter sérelmesnek talált. Az eljárás a rendőrségen, majd a bíróságon ezek miatt indult. Az ügy jelenleg folyamatban van.

Folyamatban van egy indexes újságíró ügye is, aki a Magyar Suzuki Zrt-énél 2009 elején történt tömeges elbocsátásokról írt, aminek tartalmát a Suzuki sérelmezte, ezért feljelentés tettek rágalmazás miatt.

Elvállaltuk Richard Field képviseletét, aki a gyöngyöspatai Húsvéti kimenekítés után személyét ért támadások miatt kért segítséget. A sajtóból értesült arról, hogy a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom feljelentést tett ellene a Legfőbb Ügyészségen azzal, hogy „azt kéri az ügyészségtől, vizsgálja meg az amerikai ingatlan-befektető és a volt miniszterelnök kijelentéseit, ezek ugyanis a Jobbik szerint rémhírterjesztésnek, illetve közveszéllyel

fenyegetésnek minősülnek.” A Legfőbb Ügyészségtől azt a tájékoztatást kaptuk, hogy nem indult büntető eljárás ügyfelünk ellen.

Az első fokú eljárás befejezéséhez közeledik az az ügyünk, melyben egy roma házaspár védelmét vállaltuk el. Két éve egy falubeli férfi éjjel 2-kor bemászott a kertjükbe, kivágta a hálósobájuk ablakán a szúnyoghálót, bemászott, és a felriadó családfőt a nyakán és a mellkasán megvágta borotvával. A házban öt felnőtt volt, sikerült lefegyverezniük a támadót, majd kivitték a ház udvarára. A támadónak súlyos sérülései keletkeztek, ezért az egész család ellen eljárás indult testi sértés miatt, a férfit csak magánlaksértéssel vádolják. Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy ebben az időszakban történtek a halálos támadások roma családok ellen. Álláspontunk szerint ügyfeleink jogos védelmi helyzetben voltak, felmentésüket fogjuk kérni.

Ebben az ügyben az egyik tárgyaláson az általunk feltett kérdések alapján kiderült, hogy a vizsgálatot vezető rendőr több tanút szabálytalanul hallgatott ki, és nem továbbította a bíróságra olyan videofelvételeket, melyeknek jelentősége lehet. Fegyelmi eljárást folytattak le vele szemben, és azóta elbocsátották a rendőrségtől.

2011. tavaszán rendvédelmi dolgozók tiltakoztak a nyugdíjra vonatkozó szabályozással kapcsolatosan, s a TASZ öt tüzoltó ellen indult büntetőeljárásban védelmet lát el, akiket azzal gyanúsították, hogy a demonstráción tűzcsapok megnyitásával kárt okoztak a Fővárosi Vízműveknek. A nyomozást augusztusban, az ügyészség még nem döntött a vádemelésről.

2011. májusában született másodfokú ítélet abban az ügyben, ahol miskolci romákat nem roma magyarok ellen elkövetett, rasszista bűncselekmény miatt összesen több, mint 40 év szabadságvesztésre ítélték. Részben a TASZ ügyvédek érveinek hatására a súlyosan jogsértő ítéletet a megyei bíróság hatályon kívül helyezte, új tárgyalást az ügyben még nem tűztek ki.

A 2011. júniusában Magyarországra látogató Ven Csia-pao miniszterelnök miatt több tüntetést is tartottak Budapesten, többek között a Falun Dafa (Falun Gong) meditációs közösség, akik demonstrációját a rendőrség betiltotta. A TASZ ügyvédjének jogi segítségével a tiltó, rendőrségi határozatot a bíróság megsemmisítette, s a jogsegélyszolgálat jogi segítséget nyújt polgári peres és panasz-eljárásokban.

A bíróság 2011. márciusában jogerősen felmentette a TASZ által képviselt Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesülete elnökét, akit egy megtévesztő tevékenységet folytató, ingatlan-hirdetésekkal foglalkozó honlappal kapcsolatosan vádoltak meg.

Gyöngyöspatán történt események kapcsán a TASZ ügyvédje védőként járt el egy helyi roma asszony képviseltében, aki felháborodásában az őt szidalmazó rasszista szomszédját megpofozta: jogerősen pénzbüntetésre ítélték. A TASZ ügyvédje a gyöngyöspatai helyzet eskalációjaként kirobbant verekedés egy gyanúsított védelmét is ellátja, akit nem jogerősen két év szabadságvesztésre ítélték.

A TASZ az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti eljárásban jogi képviseletet biztosít egy szexmunkásnak, akinek a bíróság nem engedélyezte az abortuszra tekintettel az elzárás megszakítását, „deviáns életmódjára” tekintettel.

2011. augusztus 13-án Ramadan böjt időszakában egy XI.kerületi iszlám központ mellett a közös imára érkezők közül öt személy gépkocsiját megrongálták, egyiket felgyújtották, másoknak betörték a szélvédőjét, egyet maró anyaggal öntöttek le, illetve még két gépkocsit kemény tárggyal megkarcoltak. A sértettek feljelentést tettek, egy gyanús férfit el is fogtak a rendőrök. A sértettek azóta a nyomozás menetéről semmilyen tájékoztatást nem kapnak, így hozzánk fordultak segítségért. A TASZ jogsegélyszolgálatát látja el azóta sértetti képviseletét közülük két férfinak.

Ven Csia-pao kínai kormányfő 2011. június 24-i budapesti látogatásakor négy egyetemista tiltakozni kívánt amiatt, hogy az ELTE Bölcsészettudományi Karán díszvendégként fogadták a kínai miniszterelnököt. Amikor tiltakozó transzparensüket magasba emelték, civil ruhás rendőrök léptek oda hozzájuk, és igazoltatás után távozásra szólították fel őket. Ennek eleget is tettek, mivel az is elhangzott, hogy ha nem mennek el, a rendőrörsön fog folytatódni a napjuk, illetve az egyetemen is gondjuk lehet belőle. A TASZ álláspontja szerint a rendőri intézkedés jogtalanul akadályozta őket abban, hogy békésen kifejezzék a véleményüket, az eljárás célja az volt, hogy ne tudják jogszerűen gyakorolni gyülekezési jogukat. Ezért képviseletükben feljelentést tettünk hivatali visszaélés miatt a nyomozó ügyészségen.

2011. november 2-án taxisok tiltakozó vonulást rendeztek Budapesten, melynek útvonalán több helyen is szimpatizánsok gyűltek össze, és szolidaritásukat fejezték ki a taxisok fel. A Clark Ádám téren is összegyűltek páran (10-15 ember). Két rendőrjárőr odament hozzájuk, és kérdezték, hogy ki a szervező, kivel beszélhetnek. Az egyik nő jelezte, hogy vele lehet beszélni, az ő adatait felírták, másokat nem igazoltattak, nem küldték el őket. Viszont később az a nő, akinek felírták az adatait, kapott egy 70.000,-Ft-os szabálysértési bírságot azzal az indokkal, hogy bejelentés nélkül szervezett gyülekezést. Ekkor kereste meg a TASZ-t, képviselőjében kifogást nyújtottunk be a határozat ellen. Nem látjuk be, hogy miért lenne különbség aközött, amikor egy popsztár iránt fejezik ki szimpátiájukat több tucatnyian pl. egy szálloda előtt, és aközött, amikor egy politikai mondanivalóval rendelkező felvonulás útvonalán buzdítják a résztvevőket.

2012. decemberében e-mailekben érkezett feljelentések alapján nyomozást rendelt el az ügyészség a Dopeman nevű rapper egy videoklipje miatt, amiben sokszor elhangzik a „bazzmeg” kifejezés, és elhangzik a magyar Himnusz pár sora is. Skoda Gabriella, a Fővárosi Főügyészség szóvivőjeként úgy nyilatkozott a sajtónak, hogy „a kerületi ügyészség megtekintette a videoklipet, és annak tartalma alapján úgy ítélte meg, hogy a nemzeti jelkép megsértésének vétsége megállapítható. Dopemant tanúként idézték be a rendőrségre, ahol azt szerették volna megtudni, hogy a klip felvételekor – ami az október 23-i Szabadsajtó útján rendezett tüntetésen készült – hangosan mondta-e a szöveget, vagy csak tátozott, illetve azt, hogy a kié az a felhasználónév, amivel a klipet feltöltötték a youtube-ra. A TASZ látta el a zenész képviselőjét, az ügyről nyilatkozatot is kiadtunk, melynek szerint a zeneszámban a Himnusra vonatkozóan sértő vagy lealacsonyító kifejezés nem hangzik el, a „bazzmeggel” politikai pártokról, politikusokról, vagy például a parkolócéduláról fejt ki a véleményét az előadó. A feljelentők tehát szövegértelmezési nehézségekkel küzdenek, az ügyészségről viszont ugyanezt nem feltételezzük. Esetükben feléjük irányuló vélt vagy valós politikai elvárásoknak való megfelelési kényszer vezethetett a nyomozás elrendeléséhez, a terhelti jogoktól való megfosztás kísérlete pedig a hatalmi arroganciát jelzi, ami rosszabb, mintha csak a szöveget nem értenék.

Azóta megérkezett a nyomozást megszüntető határozat azzal az indokolással, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. Tehát a rendőrség helyesen értelmezte mind a zeneszámot, mind a jogszabályokat.

Összességében tapasztalható, hogy az államhatalom változatlanul különféle eszközökkel próbálja gátolni a szabad véleménynyilvánítást, a gyülekezési jog gyakorlását, különösen akkor, ha a hivatalos állásponttól eltérő véleményt fogalmaznak meg a lakosság kisebb csoportjai.

Tatárszentgyörgy - Galgagyörk

A romák ellen elkövetett, több emberéletet követelő támadások miatt a TASZ indokoltnak látta, hogy a 2009. február 22-i tatárszentgyörgyi kettős gyilkosság ügyében az Európai Roma Jogok Központjával (ERRC) és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Irodával (NEKI) közös árnyékjelentést készítsen a tatárszentgyörgyi gyilkosságról, és az ügyben érintett hatóságok eljárásáról. A jelentés a rendelkezésre álló szakértői anyagok, a sértettek és a tanúk meghallgatása, az ügy hivatalos kommunikációja, valamint a nyilvánosságtól elzárt eljárások elemzésének módszerével készült. A jelentést 2009. május 7-én közös sajtótájékoztatón tártuk a nyilvánosság elé. Megállapítottuk, hogy a helyszínre kivonuló tűzoltóság, mentősök és a rendőrség egyaránt hibákat követett el, és a rendőrség terhére olyan mulasztások róhatók, melyek nehezítették a nyomrögzítést, így az elkövetők kézrekerítését is. Az ügy hivatalos kommunikációja a romák hatóságok iránti bizalmatlanságát növelte, és felelősök beazonosítása és számonkérése nem ellenőrizhető.

A támadás-sorozatnak egyik korábbi állomása Galgagyörk volt, itt szerencsére személyi sérülés nem történt. Az ügyben két sértettnek elvállaltuk a képviseletét, így rálátásunk lehet a nyomozás eredményére valamint a bírói eljárásra is.

Írásbeli tanácsadás

Változatlanul egyre többen (akár naponta 10-12 esetben) kérnek segítséget a TASZ-tól levélben vagy e-mailben, nekik írásban válaszolunk, és amennyiben indokoltnak tartjuk, megkérjük az ügyfelet, hogy személyesen is jöjjön el a jogsegélyszolgálatra. Erre a tanácsadási formára elmondható, hogy túlnyomó többségében olyan problémával fordulnak

hozzánk, melyek nem tartoznak a profilunkba. Sok közöttük a munkajogi, családjogi és büntetőjogi, illetve szabálysértési ügy, melyek alapjogokat nem érintenek. Szintén magas az olyan megkeresések száma, amelyek nagy valószínűséggel pszichiátriai betegetől érkeznek és nem valós dolgokat tartalmaznak.

Többen érdeklődtek konkrét kábítószeres bűncselekménnyel kapcsolatban az elterelésről, illetve a büntetőeljárás menetéről, őket tájékoztatjuk a tudnivalókról.

Egyre nő az adatvédelemmel, illetve a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos, valamint az egészségügyi témájú megkeresések száma. Utóbbiak nagyobb részben nem tartoznak profilunkba, így nem tudunk segítséget nyújtani, kisebb részben azonban – az egészségügyi programvezető segítségével – megválaszoljuk a kérdéseiket, illetve tanácsadást nyújtunk.

Adatvédelem és Információszabadság Program

I. Az adatvédelem és információszabadság program keretén belül zajlik az információs jogokkal kapcsolatos jogszabály-tervezetek elemzése, véleményezése, a nyilvánosság számára a változások közvetítése; az információs jogokat érintő jogsegély-szolgálat működtetése. Ezen felül a programvezető felelősége a jogalkotás – kormányzati és országgyűlési szinten történő - nyomon követése, a TASZ egyéb programjaihoz kapcsolódó törvények előzetes szűrése. A program keretén belül kerülnek kialakításra a korrupcióhoz, a széles értelemben vett transzparenciához köthető-, és az állami legitim erőszak monopóliumának magánkézbe adását jelentő jogszabályok véleményezésére.

II. Adatvédelem

2011-ben két olyan jogszabály került elfogadásra, amelyek adatvédelmi szempontból kiemelkedő jelentőséggel bírtak.

1. A népszámlálás

A népszámlálás mind társadalomstatistikailag, mind a népesség tagjai szempontjából kiemelt fontosságú esemény, amely a személyes adatok védelméhez fűződő alkotmányos jogot mélyen érinti. Tekintettel arra, hogy 2011. október 1. és 31. között mindenkinek kötelezően nyilatkoznia kellett, a TASZ az Eötvös Károly Intézettel közösen néhány kritika észrevételt

fogalmazott meg a lebonyolítással kapcsolatban. Állásfoglalásunkban rávilágítottunk arra, hogy a népszámlálás terveinek egyes elemei nem feleltek meg a személyes adatok védelméhez való jog szabályainak. Az adatvédelmi garanciák a népszámlálás azon jellemzői miatt különösen jelentősek, hogy egyrészt a népszámláláson a válaszadás kötelező, másrészt az adatfelvétel teljes körű, harmadrészt az adatfelvétel szenzitív adatokra is kiterjed. Bár néhány kérdésben történt előrelépés, sajnos kulcsfontosságú kérdésekben nem tapasztaltunk pozitív irányú változást.

Legfontosabb aggály, hogy a 2009. évi CXXXIX. törvény és annak végrehajtási rendelete alapján azonban úgy tűnik, hogy a népszámlálás nem tesz eleget az anonimitás követelményének. A lakásokra vonatkozó kérdéseknél meg kellett jelölni a pontos lakcímet (település, irányítószám, közterület neve, lépcsőház száma, emelet és ajtószám). Ez önmagában vagy más adatokkal összekapcsolva azonosíthatóvá teszi a válaszadó személyét. A KSH-hoz eljuttatott állásfoglalásban azt javasoltuk, hogy a lakcímet kizárólag a kérdés teljeskörűségének biztosítása végett rögzítsék, a kérdőívektől elkülönítetten, és az később ne lehessen a kérdőívhez kapcsolható semmilyen kapcsolati kód segítségével. További fontos észrevétel, hogy a súlyos diszkrimináció, tragikus történelmi tapasztalatok miatt - érthető okokból - sokan félnek etnikai hovatartozásról szóló információkat megosztani magukról. Ezt méltányolva a törvény önkéntes adatszolgáltatást írt elő. Ugyanakkor kiemelten fontos társadalmi érdek, hogy a lakosság etnikai összetételéről, egyes etnikai csoportok életkörülményeiről valós képpel rendelkezünk. Az egészségügyi és szociális ellátás tervezéséhez nélkülözhetetlenek a megbízható statisztikai információk az egészségi állapotról, fogyatékosságról. A polgárok válaszadási hajlandóságának és a valóságnak megfelelő adatszolgáltatásnak alapvető feltétele, hogy bízhatnak abban, hogy a kérdőíveken az érzékeny adataik anonimek maradnak. Célszerű tehát, hogy a kérdőívet kitöltő személy érzékelje, hogy az ilyen jellegű adatait fokozott gondossággal kezelik, ellenkező esetben meg fogja tagadni az adatszolgáltatást. A KSH jogi és fizikai biztosítékokat köteles nyújtani ahhoz, hogy az etnikai csoporthoz, nemzetiséghez való tartozással, az anyanyelvvél és a vallással kapcsolatos válaszok alapján a válaszadók ne legyenek azonosíthatóak. Álláspontunk szerint a bizalmat – és ebből következően a népszámlálás eredményességét – az segíthette volna elő, ha már az adatfelvétel során egyértelműen elkülönítve kezelik a különleges személyes adatokat.

2. Új adatvédelmi törvény

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény újraszabályozta a közérdekű adatok nyilvánosságát és a hazai adatvédelmet. A sürgősséggel tárgyalt törvényjavaslatot 15 oldalas álláspontban véleményeztük. Az új Alaptörvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény megalkotását – a törvény felügyeletét ellátó Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot leszámítva - nem köti minősített többséghez. Ez nagyban megkönnyíti az állampolgárok megfigyelésének, valamint az állam titkainak növelését célzó jogalkotást. A Javaslat nem tartalmazott olyan rendelkezéseket, amellyel az alaptörvényből fakadó, a jogkorlátozást lényegesen könnyítő szabályok hatása tompítható lenne, a Javaslat gyengíti a jelenlegi törvény kódex jellegét. Felhívtuk a figyelmet annak a veszélyére, hogy az információs jogok szabályozása követhetetlenül töredezetté válik.

Súlyos visszalépést jelentett az információs önrendelkezés terén, hogy a törvény lehetőséget teremtett arra, hogy a hozzájáruláson alapuló adatkezeléskor a hozzájárulás kifejezett visszavonása után az adatkezelők - akár üzleti érdekből - tovább használják a személyes adatokat. A kormány előterjesztésének több más szabálya is az adatkezelők javára tett engedményeket az alapjogvédelem kárára. Például egy bankkal kötött hitelszerződés esetében ezentúl nem kell a hitelintézetnek külön hozzájárulást kérnie a hitelminősítés keretében lefolytatott vizsgálathoz, és erről nem is köteles tájékoztatni az érintettet

Az Adatvédelmi Biztos Hivatalának felszámolása, és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság felállítása egyes elemeiben sérti a Magyar Köztársaság számára előírt európai uniós kötelezettségeket. Már 2011. júniusában felhívtuk a figyelmet arra, hogy nagy a valószínűsége, hogy az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indít hazánk ellen, mert az Adatvédelmi Biztos távozásának mandátum lejárta előtti kikényszerítése sérti az uniós jogban előírt, adatvédelmet felügyelő intézményekkel szemben támasztott függetlenség követelményét. Az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet, a Magyar Helsinki Bizottság és a Társaság a Szabadságjogokért az adatvédelmi biztos védelmében az Európai Unió Bizottságának elnökéhez fordult, azt kérve, hogy az Európai Bíróságnál indítson eljárást Magyarország ellen. A nemzeti adatvédelmi intézményeket ugyanis nem kizárólag a nemzeti törvények szabályozzák, hanem olyan feladatokat is ellátnak, amelyeket az Európai Unió joga ruház rájuk. Az uniós jog követelménye a biztosnak és hivatalának teljes függetlensége, amely követelmény jól körülírható. Az Európai Bíróság a Német Szövetségi Köztársaságot 2010-ben azért marasztalta el, mert egyes tartományaiban adatvédelmi szervét a tartományi kormány ellenőrzése alá vonta. (Lásd: C-518/07, Európai Bizottság v. Német Szövetségi Köztársaság, 2010. március 9, 25. bekezdés.) A bíróság megállapította, hogy a

függetlenség „célja az egyének és szervezeteik védelmének megerősítése az őket érintő döntésekkel szemben. Az ellenőrző szerveknek feladatuk ellátása során tárgyilagosan és pártatlanul kell eljárniuk. Ezen ok miatt mentesnek kell lenniük bármilyen külső befolyástól, beleértve a szövetségi állam vagy a tagállamok közvetlen vagy közvetett befolyását is.” Az irányelv 28. cikk (1) bekezdésének helyes értelmezésével az ellenőrző hivatalt vezető személy nem mozdítható el hivatalából hivatali ideje lejártá, azaz 2014. előtt. A 2011. júliusában elfogadott törvény viszont megszüntetette az intézményt és el is elmozdítja hivatalából a kormánnyal szemben többször – adott esetben a bíróság által is megerősítetten – kritikát megfogalmazó adatvédelmi biztost. A Bizottság megindította a kötelezettségszegési eljárást.

3. Egyéb adatvédelmi vonatkozású jogszabály-véleményezés

A **polgárőrségről és a polgárőri tevékenységről** szóló törvénytervezet több ponton előremutató változást hozott a szabályozásban. A jogalkotó hatékonyabb felügyeletet teremtett a polgárőr egyesületek felett, amelynek keretében például a lakosság körében félelmet keltő magatartást tanúsító polgárőrséget fel lehet oszlatni. Pozitív irányú módosítást jelent a panaszrendszer kidolgozása, amellyel a bűncselekményi vagy szabálysértési szintet el nem érő kötelezettségszegések és etikai szabályok megsértése is szankcionálható lesz. A TASZ állásfoglalásában méltatta, hogy a jogalkotó felismerte annak szükségességét, hogy törvényi szinten kell kimondani, hogy a polgárőr szervezeteknek a pártoktól teljesen függetlenül kell működniük, és politikai tevékenységet nem folytathatnak. Így elkerülhető, hogy szélsőséges csoportok jogszerű tevékenységnek álcázva társadalmi feszültségek keltéséhez visszaélészerűen végezzenek polgárőri tevékenységet. Szükségetlennek tartottuk ugyanakkor a gázspray kiterjedtebb használatát és a térfelügyelő kamerák működtetésében való közreműködést biztosító változásokat. Az új polgárőr törvény ezekkel a változtatásokkal indokolatlanul lazít az állam legitim erőszak monopóliumán, továbbá aránytalanul szélesíti a személyes adatok feletti önrendelkezési jog korlátozását.

Az **egészségügyi adatok védelméről** szóló törvény módosítását jelentő előterjesztés egyes fertőző megbetegedésekkel kapcsolatos indokolatlan adatkezelésre való felhatalmazásra hívtuk fel a figyelmet.

A kormány **rendvédelmi salátatörvény-javaslatot** nyújtott be, melyben egy Nemzetbiztonsági Információs és Bűnügyi Elemző Központ felállítása szerepel. A csúciszerv az államigazgatás összes nyilvántartásában szabadon kutakodhat, és az így nyert információt korlátozás nélkül tárolhatja. A Központ feladata a nemzetbiztonságot, bűnüldözést,

közbiztonságot vagy más alapvető biztonsági érdeket sértő adatok feldolgozásának, elemzésének eredményeként a lehető legátfogóbb kép összeállítása az ország esetleges fenyegetettségéről, a belső biztonsági helyzetről, a közbiztonság állapotáról. Az előterjesztés készletező adatgyűjtésre és alkotmányellenes személyiségprofil alkotásra hatalmazta volna fel a Központot. A TASZ levélküldő kampányt szervezett az előterjesztés visszavonásáért. Egy Fideszes képviselő módosító javaslata következtében végül lekerült az Országgyűlés napirendjéről a javaslat.

A Nemzetgazdasági Minisztérium által társadalmi egyeztetésre bocsátott **Munka Törvénykönyve** alkotmányellenesen korlátozza a munkavállalók személyes adatainak védelmét és a véleménynyilvánítás szabadságát. A munkahelyi adatvédelem a személyes adatok védelmének kritikus területe. Az eredeti tervezet és az elfogadott törvény – a TASZ tiltakozása és a képviselőknek elküldött álláspontja ellenére - az alapjogvédelemmel szemben egyértelműen a munkáltatói érdekek védelmére helyezik a hangsúlyt. Az új szabályok lehetővé teszik a magánélet technikai eszközökkel történő megfigyelését a munkaviszonnyal összefüggő, ám munkaidőn túli és munkahelyen kívüli magatartás ellenőrzése céljából.

III. Információszabadság

A jogsegély-szolgálat 14 közérdekű adat nyilvánosságával összefüggő eljárásban látta el adatigénylő újságírók, civil szervezetek vagy állampolgárok képviselőit. Az eljárások egy része nem zárult le a 2011. évben. Ezen kívül több tucat olyan információszabadság ügyben nyújtunk jogi tanácsot, amely végül nem alakul perré, mert nyilvánosságra hozták az eredetileg elzárt adatokat.

1. Legfontosabb pereink

Tolna Megyei Bíróság jogerősen az atomerőmű bővítését célzó szerződések nyilvánosságra hozatalára kötelezte a Paksi Atomerőmű Zrt.-t. Az ún. Teller-projekt keretében a Paksi Atomerőmű és a tulajdonos Magyar Villamos Művek Zrt. megkezdte a bővítés megalapozását. Az Energia Klub Egyesület a projekt keretében kötött szerződéseket szeretne volna megismerni, és ezért indított pert az adatszolgáltatást megtagadó cég ellen. Szakértői becslések szerint a tervezett bővítés összköltsége 2-3 ezer milliárd forintot is elérheti. Az ügyben korábban hozott első fokú ítélettel szemben a jogerős ítélet elvi érveléssel rögzítette, hogy a MVM-en keresztül a közvetett állami tulajdonban álló erőmű közvagyonnal gazdálkodik,

ezért köteles túrni az állampolgárok ellenőrzését. Nem fogadta el a bíróság az alperesnek az átláthatóságot teljesen ellehetetlenítő érvelését, miszerint kizárólag az állami tulajdonrész - pontosabban az azt megtestesítő részvények – értékesítésével kapcsolatos információk minősülnek közérdekű adatnak. Az ítélet kiemelte, hogy az állami vagyonnal gazdálkodó és szigorú állami ellenőrzés mellett működő atomerőmű közfeladatot lát el, ezért a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos jog érvényesíthető vele szemben.

A Vértesi Erőmű jelenleg csődeljárás alatt áll, miután a Kapolyi László, az MSZP volt országgyűlési képviselője tulajdonában álló System Consulting meg akarta vásárolni az erőművet, később azonban visszalépett. A Vértesi Erőmű időközben a cég megrendelésére kapacitásokat kötött le áramkereskedőknél, akiknek az üzlet meghiúsulása miatt több milliárd forinttal tartozik. Bodoky Tamás kérte tehát a Vértesi Erőműtől a System Consulting és az erőmű közti megállapodásokat, illetve az áramvásárlási szerződéseket is. A Komárom-Esztergom Megyei Bíróság jogerős ítéletében az első fokú döntéssel szemben elutasította az adatok kiadására vonatkozó kérelmet azzal az indokkal, hogy a vagyontörvényt ebben az esetben szűkítően kell értelmezni, és kizárólag az állami tulajdonú vállalatok átláthatóságáról szóló törvényben nevesített cégeknek kell elszámolniuk a tevékenységükkel a nyilvánosság felé. A Kúria 2012. június 6. napján tárgyalja a felülvizsgálati kérelmünket.

Még a szombathelyi közgyűlés vizsgálóbizottsága sem tudta megszerezni azt polgármesteri szakértői dokumentációt, amelynek a nyilvánosságra hozatalát a TASZ által képviselt Nyugat.hu a Vas Megyei Bíróságon jogerősen is elérte. A Nyugat.hu hírportál 2010. őszén kérte a polgármesteri hivatalhoz címzett közérdekű adatkérésében, hogy tegyék megismerhetővé a 2000. január 1-től a polgármesteri keret terhére kötött tanácsadói és szakértői szerződéseket, illetve az ezek alapján elvégzett munkák dokumentációját. Nem nagy meglepetésre a polgármesteri hivatal nem bocsátotta a Nyugat.hu rendelkezésére az adatokat. A jogszabályi kötelezettség elmulasztását követte a bírósági eljárás. A Szombathelyi Városi Bíróság 2010. november 30-án tartott tárgyaláson hozott ítéletével kötelezte az alperest, azaz Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalát arra, hogy 15 napon belül adja ki a kért közérdekű adatokat.

A Kúria döntése értelmében nem kell nyilvánosságra hoznia a Margit-híd felújítását végző cégcsoportnak többek közt azt, hogy pontosan mire költötték a címben szereplő milliárdos tételt. A legfelsőbb magyar bírósági fórum szerint a munkálatokat végző cégek – köztük a Közgép Zrt. – nem kötelezhetőek a közpénzek felhasználását nyomon követhetővé tenni. Dr.

Mészáros Mátyás bíró által elnökölt tanács fenntartotta a korábban hozott ítéletet, és leszögezte, hogy nem lát el közfeladatot a Konzorcium. A TASZ hiába érvelt azzal, hogy az önkormányzat több tucat rendeletben írta elő az elvégzendő feladatokat, módosította a beruházás összköltségét. A per és a Kúria ítélete során teljes mértékben figyelmen kívül maradt az Alaptörvény rendelkezése, miszerint *„közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával.”* Az Alkotmánybírósághoz fordulunk alkotmányjogi panasszal.

A Fővárosi Törvényszék ítéletében kötelezte a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóságot (NMHH) az elnök asszony által Thomas O. Melia részére a magyar médiaszabályozásról szóló tájékoztatást és jogértelmezést tartalmazó levelének a kiadására. Thomas O. Melia amerikai külügyi helyettes államtitkár még a nyáron aggodalmát fogalmazta meg a magyar média szabályozásával kapcsolatban a képviselőház külügyi bizottsága előtt ismertetett jelentésében. Erre válaszul a NMHH elnöke, Szalai Annamária levélben tájékoztatta a politikust a nemzeti médiatörvényekről, tisztázva az állítólagos félreértéseket. A levél megszületésének a tényét a NMHH honlapján közzétett sajtóközleményben bejelentette. A TASZ kérte a teljes levél nyilvánosságra hozatalát, ezt azonban arra hivatkozással tagadta meg a NMHH, hogy a levélben foglaltak Szalai Annamária személyes adatainak minősülnek. A Fővárosi Törvényszék osztotta a TASZ álláspontját. Az ítélet leszögezte, hogy közfeladatot ellátó szervek feladat- és hatáskörében eljáró személy feladat- és hatáskörével összefüggő személyes adata közérdekből nyilvános adat. A médiafelügyeletet ellátó csúcshatóság elnökének a médiatörvény és kapcsolódó jogszabályok értelmezését kifejtő álláspontja közfeladattal összefüggő személyes adat. A honlapon közzétett sajtóközlemény is egyértelműen azt támasztja alá, hogy Szalai Annamária nem magánemberi minőségében egy baráti levélben tájékoztatta a magas rangú amerikai köztisztviselőt, hanem a NMHH elnökeként fejtette ki a hivatalos álláspontját arról a magyar médiaszabályozásról, amit nap mint nap alkalmaz hatósági jogkörében eljárva.

2. Jogszabály-veleményezés

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvényjavaslatnak a közérdekű adatokhoz kapcsolódó részét is elemeztük. Többek közt rámutattunk arra, hogy az információs jogok biztosának kiemelkedő fontosságú feladata a közérdekű adatok nyilvánosságának biztosítása. A korrupció elleni harc egyik legfontosabb eszköze a közérdekű adatok nyilvánossága, amelynek az adatvédelmi biztos az egyik letéteményese. Amennyiben

az Országgyűlés által választott szervből egy formálisan független, de az államigazgatási hierarchiába tartozó hatóság lesz, az egyértelmű gyengülést jelent, hiszen a közérdekű adatok nyilvánosságát elsősorban éppen azzal végrehajtó hatalommal szemben kell majd biztosítani a hatóságnak, amelytől a léte függ. Nehezen képzelhető el, hogy az államigazgatás egyik szerve a többi államigazgatási szerv jogtalan titkolózása ellen nagy vehemenciával lépjen fel. Az ombudsmani intézményforma alapjogi szemlélete és nagyfokú függetlensége kellemetlen a titkolózásra hajlamos hatalom számára.

IV. Oktatási, tudományos tevékenység

A programvezető publikációi és előadásai:

Az Európai Unió Bírósága az adatvédelmi hatóságok függetlenségéről – Jogesetek Magyarázata, 2011/3. szám

A közpénzhez a köznek köze nincs – Népszabadság, 2011. május 5.

Előadás a „Global Transparency Research” konferencián: Whistleblowing in Central Europe, 2011. május 20., Newark

Fiatalok, közösségi oldalak, adatvédelem – Adatvédelmi Világnap Konferencia, 2011. január 27.

Legal Leaks – Információszabadság kézikönyv újságíróknak – az Access Info Europe kiadványának magyar fordítása és magyar jogszabályi hivatkozásokkal való ellátása

Betegjogi Program

A) Reprodukciós jogok

1. Abortusz

Az alkotmányozás során bekerült az Alaptörvénybe a magzati élet védelméről szóló félmondat. A Patent Egyesülettel közös sajtóközleményben figyelmeztettünk a szigorítás veszélyére, valamint koordináltuk a Catholics for Choice elnöke, Jon O’Brien cikkének megjelenését ([A trójai faló](#), Népszabadság). 2011 júliusában a Patent Egyesülettel közösen stratégiai találkozót szerveztünk a lehetséges szigorítás veszélyének kezelésére. A témában írtunk [blogot](#), készítettünk [filmet](#) és írtunk cikkeket ([1](#), [2](#)). Decemberben hazai és nemzetközi

aláírásgyűjtéssel tiltakoztunk az ellen, hogy a költségvetésből elvonják a terhesség-megszakításokra szánt pénzt. A javaslatról végül nem szavazott a Parlament.

Egy szexmunkás nő korábban nem végezethetett terhesség megszakítást egy hibás bírói döntés miatt. A magyar bíróságokon a Magyar Helsinki Bizottság által képviselt ügyben a TASZ a strasbourgi Európai Emberi Jogi Bírósághoz fordult.

Több ügyben közérdekű adatigényléssel igyekeztünk a nyilvánosság tájékoztatásához hozzájárulni (PROGRESS plakátkampány, üdvözlő dísz az újszülötteknek, sürgősségi fogamzásgátló tablettá).

Bővebben: <http://tasz.hu/abortusz>

2. Otthonszülés

2011 áprilisában hatályba lépett az intézeten kívüli szülésről szóló Kormányrendelet. A megelőző egyeztetéseken részt vettünk, 6 másik szervezettel [közös véleményt](#) készítettünk.

Bővebben: <http://tasz.hu/taxonomy/term/29>

3. Szülés

Hozzájárultunk egy a szülési hálapénzről készült videó elkészültéhez: http://palyazat.indavideo.hu/video/Ez_is_egy_piac

A programvezető részt vett a varsói regionális workshopon a reprodukciós és szexuális jogok és egészség témájában 2011 áprilisában.

B) Alkotmányozás

A programvezető [cikket](#) írt az alkotmányozás folyamatáról, amelyről később a Radical Nonviolent Party 39. Kongresszusán adott elő.

C) Betegjogi kutatás

2010 őszén végeztük el az Active Citizenship Network szervezte európai betegjogi kutatás magyarországi koordinálását, az eredmények 2011 során jelentek meg. Erről több TV-riportban, blog bejegyzésben és konferencián is beszámoltunk. Összefoglaló jelent meg a kutatás eredményeiről a Alapvető Jogok Biztosának kiadványában. A kutatás eredményeiről összefoglalót küldtünk az egészségügyért felelős államtitkárságnak javaslatainkkal.

Bővebben: <http://tasz.hu/betegjog/alig-jut-figyelem-betegek-jogaira>

D) Jogod van!

Képregényes formában összefoglalót készítettünk az egészségügyben az állampolgárokat megillető jogokról. Ezt A TASZPont találkozóin mutattuk be, illetve tartalmáról képzéseket tartottunk TASZPonttal rendelkező településeken. A füzet elérhető itt: <http://tasz.hu/betegjog/jogod-van-kepregeny-jogaidrol-az-egeszsegugyben>

E) Szegénység kriminalizálása

Az év elején Alkotmánybírósághoz fordultunk a néma koldulás és a guberálás szankcionálása miatt 44 önkormányzati rendelet tárgyában. Később több eszközzel felléptünk a hajléktalanság, a közterület életvitelszerű használatának szabálysértési nyilvánítása és a hajléktalan emberek hatósági zaklatása miatt. Írtunk véleményt, résztvettünk bizottsági üléseket, csináltunk filmet, írtunk cikket, szerveztünk levélküldő akciót és folyamatos jogi segítséget nyújtunk A Város Mindenkié aktivistáinak. Azért dolgozunk, hogy a hajléktalanság – immáron a szabálysértési törvényben szereplő – kriminalizálást a magyar Alkotmánybíróság és a strasbourgi Európai Emberi Jogi Bíróság előtt meg tudjuk támasztani.

Bővebben: <http://tasz.hu/hajlektalan>

További kapcsolódó cikkek:

http://ataszjelenti.blog.hu/2011/01/09/a_szegenyseg_mint_tenyallas

<http://varosfigyelo.hu/#!/koldulas/cikkek/44-a-keres-szabadsaga>

http://nol.hu/lap/forum/20110729-hajlektalanok_haza

http://ataszjelenti.blog.hu/2011/09/22/ami_nem_latszik_az_nem_is_letezik

http://ataszjelenti.blog.hu/2011/10/05/koszonettel_dr_kocsis_matenak

http://ataszjelenti.blog.hu/2011/11/15/a_szegenyek_nem_bunozok

http://ataszjelenti.blog.hu/2011/11/30/luxus_a_padon

F) Adatvédelem

A TASZ [véleményezett](#) egy az egészségüggyel kapcsolatos törvények módosításáról szóló törvénytervezetet: kifogásolva az egyeztetésre szánt elégtelen időt és a tervezet adatvédelmet gyengítő rendelkezéseit.

A programvezető az egészségügyi adatok védelmében jelentkező problémákról tartott előadást a Magyar Egészségügyi Kommunikációs Egyesület konferenciáján.

G) Életvégi döntések

A folyamatos jogsegély nyújtás mellett [filmklub](#)ot szerveztünk, együttműködünk a Magyar Hospice Egyesülettel, illetve [cikket](#) írtunk az Uzsoki utcai kórházban kiobbant botrány kapcsán.

H) „Right to Health Litigation” program

A TASZ alkotmánybíróági esetek összegyűjtésével és fordításával résztbesz az ENSZ egészséghez való jogért felelős special rapporteurje által kezdeményezett „Right to Health Litigation” programban. A program célja, hogy összegyűjtse és online angolul és nemzeti nyelven hozzáférhetővé tegye az egészséghez való jogra vonatkozó bírósági döntéseket a világ valamennyi országából.

I) Időszakos Egyetemes Felülvizsgálat

A TASZ munkatársai aktívan részt vettek az ENSZ új emberi jogi ellenőrző mechanizmus által lefolytatott felülvizsgálatban. A részletekről itt olvashat: http://ataszjelenti.blog.hu/2011/09/23/vizsga_utani_beszamolo és <http://tasz.hu/hirek/emberi-jogok-az-ensz-ben-kormany-vonja-be-civileket>

J) Egyéb

A program témáihoz kapcsolódóan folyamatosan nyújtunk telefonon, e-mailen és személyesen jogi segítséget, valamint nyilatkozattal vagy más formában segítjük a hozzá forduló újságírók munkáját.

K) Fogyatékosügyi program

1. Intézménytelenítés és közösségi lakhatási szolgáltatások fejlesztése

2011-ben a releváns tevékenységek három területre összpontosultak: (A) a magyar kitagolási kormánystratégia kialakítása és véglegesítése, (B) a hosszú távú szakpolitikai döntések előkészítését koordináló testületek felállítása és működtetése, valamint (C) az Európai Unió forrásaiból finanszírozott intézménytelenítési pályázatok kiírása. (D) Külön érdemes megemlíteni a hazai fogyatékosügyi ellátórendszer szociológiai és emberi jogi problémáit részletesen bemutató 45 perces dokumentumfilmet. E témákhoz kapcsolódóan az alábbi tevékenységeket végeztük:

(A) A magyar kormány 2011. március 21-én tette közzé “a fogyatékos személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásáról szóló, 2011-2041. évre elkészített stratégia” című dokumentumot, amelyet írásban részletesen [véleményeztünk](#), és számos cikket tettünk közzé a témában. A kormánystratégia számos ponton módosult. (B) A testület munkáját megalakulása óta nyomon követjük. A TASZ közérdekű adatigénylés révén jutott hozzá a testület névsorához és jegyzőkönyveihez, amelyeket ezek után nyilvánosságra hoztunk. Bíraltuk a testület politikai befolyásolhatóságát. Ezt követően a testület rendszeresen maga publikálja jegyzőkönyveit, illetve független civil tagokkal igyekszik bővíteni tagságát. (C) Véleményeztük a pályázati kiírások szövegét. Lényeges tartalmi változást nem sikerült elérnünk. (D) Közé tettük a Láthatatlanok című dokumentumfilmet, amely igen sikeresnek bizonyult. A fogyatékos emberek életét és a bentlakásos intézményeket bemutató filmet a DunaTv műsorán 40 ezer ember nézte végig, míg az indavideo megosztó oldalon [publikált verziót](#) közel 30 ezren látták.

2. Nagy létszámú intézmények civil kontrollja

A Tolna Megyei Önkormányzat Integrált Szociális Intézményével (TMISZI) kötött megállapodás keretében tovább folytattuk a korábban megkezdett látogatásokat. 2011-ben publikáltuk a 2010-es évek utolsó látogatásairól készült jelentéseket, valamint egy újabb látogatásra is sor került, a korábban meglátogatott Belecskai intézménybe látogattunk el újra 2011. november 28-29-én.

2011-ben publikált jelentések (publikálás dátuma):

- [Jelentés a bonyhádi fogyatékosok otthonában tett látogatásról.](#) (04.21.2011)
- [A TASZ jelentése a szekszárdi fogyatékos személyek otthonában tett látogatásról.](#) (03.29.2011.)

- [A TASZ jelentése a pálfai fogyatékos személyek otthonában tett látogatásról.](#)
(03.21.2011.)

Sajnálatos módon több látogatásra nem tudtunk sort keríteni, mivel az intézmények és a fenntartók nem biztosítanak számunkra belépési lehetőséget az otthonokba.

3. Gondnokság alá helyezett személyek választójoga

2011. február 25-én levélben több civil szervezettel közösen kerestük meg Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi minisztert (a levelet Fiala János szövegezte, az aláírásokat ő gyűjtötte össze). Levelünkben felhívtuk a figyelmet a választójogi korlátozás emberi jogi problematikájára, valamint a *K.A. kontra Magyarország* döntésből eredő következményekre, és javasoltuk a korlátozás teljes eltörlését. Az aláírókkal közösen párbeszédet ajánlottunk a kormánynak, egyeztetésekre azonban nem került sor. A kormány válaszelevelében jelezte, hogy az egyedi bírói döntések rendszer álláspontja szerint megfelel az alapjogi követelményeknek. A témában számos cikket tettünk közzé, illetve [filmet](#) is készítettünk róla.

4. Kerekasztal és stratégiai tervezés

Elkészült az [Intézet helyett – a fogyatékos személyeket támogató szociálpolitika megújításának lehetséges irányairól](#) című elemzés. A dokumentum kidolgozásában együtt dolgoztunk Scharle Ágotával és Váradi Balázssal, a Budapest Institute neves közgazdászaival. A dolgozat a fogyatékoságpolitika öt területén készít diagnózist és tesz javaslatot az elkövetkező 10-15 év szakpolitikai irányaira. A dolgozat részletes közgazdasági-pénzügyi becslést és ütemtervet ad a hazai intézménytelenítés programjához. A dolgozat tartalmaz egy stakeholder-elemzést, amely az érdekeltégek és ellenérdekeltégek rendszerét tárja fel. A munka elkészítése során rendszeresen konzultáltunk érintett szülőkkel és szakmaberekkel. A dolgozatot közzétettük honlapunkon, és eljutattuk a szakpolitikáért felelős szakpolitikusoknak.

5. Súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók iskolai oktatáshoz való jogai

Az év folyamán több alkalommal is részt vettünk súlyosan, halmozottan fogyatékos gyerekek és családjaik számára szervezett konferenciákon, szülőtalálkozókon, és rendszeresen nyújtottunk jogi tanácsadást érintett családoknak.

Az év egyik legfontosabb eseményét az új köznevelési törvény elfogadása körüli törvénymódosítási kísérletek jelentették. Az új köznevelési törvény a korábban hatályos közoktatási törvény minden pontját átvette ebben a témában, azonban Lázár János, a FIDESZ frakcióvezetője által benyújtott [törvénymódosítási javaslat](#) eltöltölte volna a súlyosan-halmozottan fogyatékos gyerekek iskolai osztályaiban kötelezően tartandó minimális óraszámot. A gyerekek oktatási jogait súlyosan veszélyeztető javaslatról [elsőként a TASZ blogja](#) tájékoztatta a szélesebb nyilvánosságot és a családokat, ezt követően pedig támogattuk a családok önkéntes szerveződését, amely végül egy tüntetéshez és Lázár János javaslatának visszavonásához vezetett.

6. Média, sajtó, saját készítésű filmek

2011-ben az alábbi a TASZ által támogatott oknyozó riportok jelentek meg:

Janecskó Kata	Nekik semmit sem jelent az iskolakezdés	index.hu
Wirth Zsuzsa	Olyan voltam, mint a kibelezett kenyér - gondnokság alatt élő emberek Magyarországon	origo.hu
Zsolt Melinda	Nem dugják el többé a fogyatékosokat	index.hu
Grünceisz Kata	A poszt szocializmus igájában. Kínos kormányzati baki: visszafelé sült el a pályázat.	Hetivalasz.hu
Mészáros Bálint	Fordul az anyahajó. Megszüntethetők-e a fogyatékkal élőket ellátó nagy intézmények?	Magyar Narancs
Ónody-Molnár Dóra	Tüntetnek a gyermekekért	Népszabadság
Ónody-Molnár Dóra	Tömeggondozók helyett otthonok	Népszabadság
Zsámboki András	Félutas megoldások	Élet és irodalom

A TASZ saját készítésében az alábbi filmek jelentek meg:

1. [Választójogot minden fogyatékos állampolgárnak!](#)
2. [A kormány intézménytelenítési stratégiájáról, 2011](#)

3. [Láthatatlanok](#)

I) HIV/AIDS Program

1. Civil kerekasztal megbeszélések

2011 év elején elhatároztuk, hogy elindítunk egy civil kerekasztal megbeszélés sorozatot, HIV/AIDS területen működő civil- és betegszervezetekkel illetve aktivistákkal, azzal a céllal, hogy közös véleményeket és ha lehetséges közös lobbierdekképviselői tevékenységet folytassunk. 2011-ben 4 megbeszélést tartottunk, ezek eredményeként közös álláspontokat jelentettünk meg a HIV-vel élők gondozásának és kezelésének tervezett magyarországi decentralizációjáról, valamint a készülő II. Nemzeti AIDS Stratégia szövegéhez küldtünk közös álláspontot a terhes nők HIV-szűrésével kapcsolatban. Emellett megbeszélést szerveztünk a László Kórház HIV-osztályának főorvosával, ahol gondozási és kezelési kérdések mellett megbeszéltük a HIV-vel élők mentális egészségének a problémáját valamint az egészségügyben tapasztalható diszkrimináció kérdését.

2. HIV prevenció az iskolákban

Júniusban jelentettük meg felmérésünket a magyarországi középiskolákban folyó HIV prevenció munkáról. A felmérésben 50 iskolát kerestünk meg, hogy számoljanak be az egészségnevelés keretein belül melyik évfolyamon, hány órában foglalkoznak a HIV/AIDS kérdéskörrel.

<http://tasz.hu/hivaids/hivaids-prevencio-kozepiskolakban-magyarorszag-2011>

3. Nemzeti AIDS Stratégia

2010 és 2011 során több alkalommal véleményeztük a készülő II. Nemzeti AIDS Stratégiát.

<http://tasz.hu/betegjog/velemenyeztuk-ii-nemzeti-hivaids-strategia-2011-2015-ogy-hatarozat-tervezetet>

Decentralizáció – az Országgyűlési Biztos vizsgálatának eredménye

Még 2010-ben fordultunk az Ombudsmanhoz, hogy vizsgálja ki a HIV-vel élők ellátásának decentralizációjának a helyzetét. Rendeletmódosítás következtében 2010. január 1-jétől minden megyei és fővárosi kerületi bőr- és nemibeteg gondozó intézet jogosultságot kapott a

HIV-vel élők gondozására. Érdeklődésünkre kiderült, hogy a legtöbb gondozó nem tudott felkészülni a feladatra, sőt volt olyan intézmény is, ahol még nem is hallottak az új feleadról. Az Országgyűlési Biztos Hivatalához fordultunk, hogy folytassanak le vizsgálatot az ügyben. Az Ombudsman vizsgálatában megállapította, hogy a jelenlegi helyzet sérti a HIV-vel élők ellátáshoz való jogát és a jogbiztonságot, ezért felszólította a Minisztériumot, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket, hogy a vidéken élő HIV-vel élők megfelelő ellátásban részesülhessenek a lakóhelyükhöz közel.

<http://tasz.hu/betegjog/ombudsman-serul-hiv-pozitivak-egeszsegugyi-ellatasahoz-valo-joga-es-jogbiztonsag>

2011-ben a Minisztérium egyeztetés sorozatot kezdeményezett a decentralizáció kérdésében a TASZ részvételével.

<http://tasz.hu/betegjog/hol-tart-hiv-vel-elok-ellatanak-decentralizacioja>

4. HIV-vel élők hátrányos megkülönböztetése az egészségügyben

2011 decemberében az Országgyűlési Biztos Hivatalához illetve az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz fordultunk a budapesti Központi Stomatológiai Intézet gyakorlata miatt.

<http://tasz.hu/betegjog/hatranynos-megkulonboztetes-aldozatai-hiv-vel-elok-az-egeszsegugyben>

5. AIDS Világnap 2011

Az AIDS Világnapra készült el a Nem kell félni, nem fog fájni címmel a HIV-tesztről szóló videónk: <http://tasz.hu/hivaidis/nem-kell-felni-nem-fog-fajni>

Nemzetközi tevékenység

AIDS Action Europe Steering Committee:

HIV/AIDS programvezetőnk tagja az AIDS Action Europe páneurópai hálózat vezetőségének. 2011-ben 2 meetingen és 8 telekonferencián vett részt.

East-East Partnership Beyond Borders Projekt: NeLP: Alacsony HIV-fertőzöttségű országok hálózata

2011. június 25-27. rendeztük meg a közép és délkelet-európai országok hálózatának alakuló ülését Budapesten, az East-East Partnership Beyond Borders program támogatásával.

www.nelp-hiv.org

12 ország 26 résztvevőjével létrehoztuk a Budapest Deklarációt, amely a régió HIV/AIDS helyzetének fő kérdéseivel foglalkozik.

MAIDS (Mentális egészség és AIDS) projekt:

Februárban elkészült a magyarországi kutatás, amely része az új EU-tagállamok mentális egészség és HIV/AIDS kérdéséről szóló kutatásnak. A kutatási anyag befejezése mellett két tréninget is tartottunk a témában, márciusban a Drog Stop Alapítvány munkatársainak és önkéteseinek, az őszi szemeszterben pedig a Károli Gáspár Református Egyetem pszichológus hallgatóinak.

Konferenciák:

HIV/AIDS programvezetőnk részt vett a FEMP (Future of European MSM Conference) konferencia valamint az HIV in Europe konferencia szervezésében.

Politikai Szabadságjogok Program

A program:

A politikai szabadságjogok program fogja át a szólás- és sajtószabadságot, a gyülekezési és egyesülési jogot, valamint a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságát. 2011-től ez a program foglalkozik (a Magyar Helsinki Bizottsággal és az Eötvös Károly Intézettel együttműködve) az alkotmányozás folyamatával, az Alaptörvénnyel, a sarkalatos törvények egy részével, és általában az emberi jogok intézményes védelmével, illetve a fékek és ellensúlyok általános kérdéseivel. A program tevékenységét 2011-ben két jelentős esemény dominálta: a médiatörvény(ek) elfogadása, és az alkotmányozás, ideértve a sarkalatos törvények megalkotását is.

2011-ben a program jelentős személyi változásokon ment keresztül. Júniusig Simon Éva vezette a programot Szigeti Tamás közreműködésével. Június és október között Szigeti Tamás vezette a programot Hegyi Szabolcs közreműködésével. Azóta pedig Hegyi Szabolcs végzi a program munkáját munkatárs nélkül.

1. Szólásszabadság és média

A 2010-ben elfogadott új médiaszabályozás rendelkezései 2011. január 1-én és július 1-én léptek hatályba. A sajtó szabadságáról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény együttesen a TASZ szerint súlyosan korlátozza a média szabadságát.¹

1.1. Alkotmánybírósági beadvány

2011 februárjában a TASZ beadvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz² a médiatörvény szabályozás miatt, mivel az egy erősen centralizált médiairányítási rendszert hozott létre és ellentétes a sajtószabadság alkotmányos elveivel. A húszoldalas beadvány a médiatörvény jelentős részének a megsemmisítését kérte az AB-től, amivel elháríthatók lettek volna a média szabadságát fenyegető veszélyek.³

1.2. A médiatörvényhez kapcsolódó támogatás

Januárban a TASZ készített egy jelentést a médiatörvény legkritikusabb pontjairól, magyarul és angolul egyaránt. Ennek sikere és sajtóvisszhangja nyomán 12 pontban is összefoglaltuk kritikáinkat.⁴ A médiatörvénnyel kapcsolatban rengeteg megkeresés érkezett a bel- és külföldi sajtótól egyaránt, elemzéseinket is sűrűn felhasználták a tudósításokban.

1.3. Levél Neelie Kroes-nek, az Európai Unió digitális átállásért felelős biztosának

Február 23-án a TASZ nyílt levelet írt Neelie Kroes-nek angolul⁵, melyben arra hívta fel a figyelmet, hogy a kormánynak a médiatörvényhez benyújtott módosító javaslatai elégtelenek. Az öt területet érintő levél szerint bizonyos fokig módosítások még tovább szűkítik a média szabadságát. A levelet élesen kritizálta a kormány, mivel a célja az volt, hogy felrázza a felelős EU-tisztviselőket, akik először nyíltan bírálták a médiatörvényt, ám azután

¹ http://tasz.hu/files/tasz/imce/tasz_mediatv_modositas_allaspont110228.pdf

² <http://tasz.hu/szolasszabadsag/alkotmanybirosaghoz-fordult-tasz-medialkotmany-miatt>

³ http://tasz.hu/files/tasz/imce/smtv_abbeadvany_0.pdf

⁴ <http://tasz.hu/szolasszabadsag/mi-baj-mediaszabalyozassal>

⁵ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/letter-neelie-kroes-european-digital-agenda-commissioner>;

<http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/tasz-nyilt-levelet-irt-mediatorveny-modositasa-miatt-neelie-kroes-unios>

visszavonultak. A biztos hónapokkal később válaszolt, az aggodalmakat technikai kérdésre szűkítve és túlzónak tartva.

1.4. Együttműködés az Article XIX nevű NGO-val

A TASZ a londoni székhelyű szólásszabadság-szervezettel, az Article XIX-nel együttműködve kiadott egy információs füzetet a magyar médiatörvényről⁶, amit mindkét szervezet a honlapján népszerűsít. A cél az volt, hogy rendelkezésre álljon egy világos angol nyelvű összefoglaló a médiatörvényről, és emelkedjen a kormány és a kritikusai közötti vita színvonala.

1.5. Médiatörvény 1x1

A TASZ készített egy harmincoldalas füzetecskét a médiatörvényről, és az azzal kapcsolatos jogi változásokról.⁷ A füzet célja az, hogy az újságírókat tájékoztassa a jogaikról, és a jogszabályi környezetben rejlő veszélyekről, valamint a TASZ által működtetett jogsegélyszolgálatról. A füzetet nemcsak elektronikusan, hanem kinyomtatott formában is terjesztettük. (A füzet az USA nagykövetségének anyagi támogatásával készült.)

1.6. A médiatörvényt érintő AB-döntés

Az Alkotmánybíróság december 19-i médiatörvényt érintő döntésében részben a TASZ beadványa nyomán a törvény egyes részeit alkotmányellenesnek találta.⁸ Sajnálatos ugyanakkor, hogy az AB nem végezte el a törvény teljes alkotmányossági felülvizsgálatát, amit a sajtószabadság teljes helyreállítása megkívánt volna.⁹ A döntés összefoglalója a honlapunkon olvasható.¹⁰

2. AB-beadvány a “semmisségi törvény” ellen

⁶ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/information-note-hungarian-media-laws>

⁷ http://tasz.hu/files/tasz/imce/2011/tasz_media1x1.pdf

⁸ http://mkab.hu/admin/data/file/1146_1746_10.pdf

⁹ <http://tasz.hu/en/political-freedoms/still-many-black-holes-media-law-constitutional-courts-intervention-welcomed-its>

¹⁰ http://tasz.hu/files/tasz/imce/2011/hclu_const_court_media_law_dec_brief.pdf

A Magyar Helsinki Bizottság és a TASZ közös beadványban kérte a 2006 őszi tömegosztatásokkal összefüggő elítélések orvoslásáról szóló 2011. évi XVI. Törvény megsemmisítését.¹¹ A két szervezet szerint a törvény a joguralom és a bíróság függetlenségének súlyos sérelmét jelenti. A beadvány elbírálatlan maradt December 31-ig, amikor az Alaptörvény hatályba lépésével és az ún. *actio popularis* megszűnésével azok az AB-eljárások is megszűntek, amelyek nem az új szabályok szerinti jogosulttól származtak

3. Uj Péter ügye

2010-ben a Legfelsőbb Bíróság elítélte Uj Péter újságíró becsületsértésért, amiért ő goromba jelzőkkel illette az állami tulajdonban lévő Tokaj Kereskedőház egyik borát. A TASZ filmet készített az ítéletről.¹² Az újságíró a TASZ segítségével az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordult. 2011 júniusában az EJEB, elfogadva a TASZ érveit, az újságíró javára ítélt.¹³

4. Vélemény az új Munka törvénykönyvről

A kormány által nyilvános vitára bocsátott új munkajogi kódex a TASZ szerint aggályos az adatvédelem, a magánélet védelme és a szólásszabadság szempontjából. Utóbbi vonatkozásban azért, mert a törvény szankcionálná az alkalmazottat, ha az nem megfelelő véleményt mond a munkaadójáról – ezzel az állam a munkahelyeken túl is kiterjesztené a munkavállalók szólásszabadságának korlátozását és öncenzúrára kényszerítené őket.¹⁴

5. Az alkotmánybíró-jelöltek véleményezése

Júniusban a kormánytöbbség 11-ről 15-re emelte az alkotmánybírák létszámát, és az egy betöltetlen hely miatt öt fő jelölésére adódott így lehetőség. Mivel ennek nyomán a bíróság alkotmányértelmezési gyakorlata nyilvánvalóan új irányt vesz, a TASZ és az Eötvös Károly

¹¹ <http://tasz.hu/gyulekezesi-jog/jogvedo-szervezetek-semmisegi-torveny-megsemmisiteset-kerik-az-alkotmanybirosagtol>

¹² <http://tasz.hu/szolasszabadsag/tilos-azt-mondani-hogy-szar>

¹³ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/hclu-wins-freedom-speech-case-european-court-human-rights>

¹⁴ <http://tasz.hu/adatvedelem/megfigyelt-es-elnemított-munkavallalo-korrucios-kockaz-at-novekedese-velemeneyztuk-munka>

Intézet elkészítette a jelöltek szakmai profilját a bizottsági meghallgatásuk előtt. A szakmai profil célja annak kiderítése volt, hogy milyen ítékezés várható az adott jelölttől.¹⁵

6. Új alkotmány

A TASZ élesen kritizálta az új kormány alkotmányozási tervét. A Magyar Helsinki Bizottsággal és az Eötvös Károly Intézettel együtt a TASZ több kétnyelvű elemzést is készített az Alaptörvénnyel összefüggésben.

6.1. Az új alkotmány előkészítésének folyamata

Az alkotmány-előkészítési folyamat nyilvánosságát hiányolta a három civil szervezet, és amellet érvelt, hogy a demokratikus követelmények hiányában nem lehet az alaptörvényt elfogadni.¹⁶

6.2. Félrevezető fordítás

A három civil szervezet elkészítette az Alaptörvény fordítását és felhívta az EU figyelmét a kormány által készített félrevezető fordításra.¹⁷

6.3. Az Alaptörvény tartalmi elemzése

Elfogadása előtt a három civil szervezet tartalmi elemzést készített, melyben felhívták a figyelmet a várható veszélyekre is. Az elemzés szerint az Alaptörvény többek között aláássa a demokratikus politikai versenyt, meggyengíti a fékek és ellensúlyok rendszerét, megváltoztatja a politikai közösség határait.¹⁸

6.4. 12 pontos szórólap az Alaptörvényről

¹⁵ <http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/nyilvanos-jelentes-az-alkotmanybiro-jeloltekről>

¹⁶ <http://tasz.hu/szolasszabadsag/az-alkotmanyozasi-folyamat-hibai-miatt-elfogadhatatlan-az-uj-alkotmany>; <http://tasz.hu/en/freedom-speech/comments-process-framing-new-constitution-hungary>

¹⁷ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/misleading-translation-and-serious-problems-hungarian-draft-constitution>

¹⁸ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/third-wave-new-constitution-hungary>

Az áprilisi tüntetésre a TASZ egy szórólapot készített az Alaptörvény veszélyeiről, 12 pontba foglalva azokat. A szórólapot a tüntetés helyszínén és az interneten is terjesztették.¹⁹

6.5. A magyar bírói kar alkotmányossági aggályai

A Transparency International Hungary és a TASZ angolra fordította és terjesztette a Legfelsőbb Bíróság, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács és a megyei bíróságok elnökeinek április 14-én kelt levelét, melyben a bírákat érintő tervezett nyugdíjazás ellen tiltakoztak.²⁰

6.6. Elemzés az alkotmánybírósági törvényről

A három civil szervezet szerint az új szabályok szerint az AB csak korlátozottan lesz képes orvosolni az alapjogi sérelmeket. Az elemzés rávilágít a törvény-előkészítés elégtelenségére, a alkotmánybíró-jelölési folyamat hiányosságaira, a élethosszig betölthető hivatal lehetőségére, az alkotmányjogi panasz beadásának akadályaira és a folyamatban lévő ügyek megszakítására.²¹ Az elemzés angol fordítását elküldtük a Velencei Bizottságnak is.²²

6.7. Elemzés az igazságszolgáltatási törvénycsomagról

A három civil szervezet elemezte a hirtelenjében elfogadott bírósági és ügyészségi törvényeket is. Az elemzés szerint a bírói függetlenség intézményes garanciái eltűnnek, az ügyészség pedig még inkább a kormány politikai fegyverévé válik. A bírósági igazgatás centralizálttá válik: egy személy dönthet a bírák kinevezéséről, hozhat meg minden adminisztratív és személyi döntést, és ellenőrizheti a bírósági elnökök munkáját, stb. A

¹⁹ <http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/mi-baj-az-uj-alkotmannyal>

²⁰ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/constitution-concerns-hungarian-judiciary-elite>

²¹ <http://tasz.hu/en/political-freedoms/constitutional-protection-further-weaken-hungary>

²² <http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/civil-szervezetek-tajekoztattak-velencei-bizottsagot-az-alkotmanybirosagi>

legfőbb ügyész hatáskörét bővítik, a parlamenti ellenőrzés lehetőségét pedig csökkentik az új törvények.²³

7. Konzultáció a Velencei Bizottsággal

Az Európa Tanács alkotmányozási kérdésekben illetékes szakértői testülete, a Velencei Bizottság vizsgálatot folytat a magyarországi alkotmányos változásokkal kapcsolatban. A PSZP munkatársai többször is találkoztak a VB képviselőivel és tájékoztatták őket meglátásaikról. A VB első jelentésének kiadása után a TASZ elkészített egy fordítást is a jelentésről a közvélemény hiteles tájékoztatása érdekében.²⁴

Júniusban, két hónappal az Alaptörvény elfogadása után a VB átfogó elemzést adott ki róla. Mivel a kormány a rendkívül kritikus elemzésről félrevezető információkat közölt és nyilvánvalóan félretájékoztatta a közönséget, a TASZ a két másik civil szervezettel közösen elkészítette a VB-jelentés részletes összefoglalóját a kormányzati reakciók fényében.²⁵

8. Nyílt levelek az EU tisztségviselőinek

8.1. Petíció José Manuel Barroso-nak, az Európai Bizottság elnökének

A három civil szervezet arról tájékoztatta a Bizottság elnökét, hogy a kormány nem hajlandó betartani az adatvédelmi biztos teljes függetlenségének biztosítását előíró kötelezettségét, aminek következtében Magyarország az EU jogából fakadó köteleességét szegi meg. A civil szervezetek szerint ugyanis az adatvédelmi biztos elmozdítása mandátumának 2014-es lejáta előtt elfogadhatatlan politikai befolyásolásnak minősül. A levélírók uniós vizsgálat megindítását kérték.²⁶

8.2. Alternatív válasz Viviane Reding-nek, az EU alapjogi biztosának

²³ <http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/jogallam-tragediaja>

²⁴ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/opinion-venice-commission-process-drafting-new-constitution-hungary>

²⁵ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/ngos-analyze-government-reactions-concerning-venice-commissions-opinion-new>

²⁶ <http://tasz.hu/en/freedom-information/hungarian-ngos-turn-barroso-over-planned-removal-hungarian-data-protection>

Viviane Reding levélben kért tájékoztatást Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes és igazságügy-minisztertől december 12-én. A válasz azonban nem is terjedt ki mindenre, hamis érveket is tartalmazott, ezért a három civil szervezet részletes alternatív válaszlevelet küldött Reding biztosnak. Ebben azt állítottuk, hogy a bíróságok függetlenségével és az adatvédelmi biztos hivatalának megszüntetésével kapcsolatban megfogalmazott kormányzati válasz megkérdőjelezi a kormánynak a demokrácia iránti elkötelezettségét, szakmai szempontból pedig igazolatlan állításokat tartalmaz. A jogvédő szervezetek szerint az igazságszolgáltatás és az adatvédelmi biztos függetlenségébe történő beavatkozás nem választható el a szélesebb alkotmányos összefüggésektől. Ebből a szempontból pedig ezek az intézkedések arról árulkodnak, hogy a kormány olyannyira aláásta a fékek és ellensúlyok rendszerét, ami az Európai Emberi Jogi Egyezmény alapértékeit, különösen a demokrácia és a joguralom értékét veszélyezteti.²⁷

9. Nemzetközi szervezetek deklarációja az internet szabadságáról

Júniusban a TASZ részvételével jött létre az a konferencia, melyen fontos nemzetközi szervezetek adták ki közös nyilatkozatukat az internet szabadságáról. A négy aláíró Frank La Rue, az ENSZ Véleményszabadság és Szólásszabadság különmegbízottja; Dunja Mijatović, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Sajtószabadság Biztosa; Catalina Botero Marino, az Amerikai Államok Szervezetének különmegbízottja; Faith Pansy Tlakula az Emberi Jogok Afrikai Bizottságának Szólásszabadság és Információszabadság különmegbízottja. Az eseményről videofelvételt is készítettünk.²⁸

10. Szólásszabadság-ügyek:

10.1. EE Ltd. vs. Gerényi Gábor

10.2. Szegedi Paprika Zrt. vs. Greenpeace-aktivisták

10.3. Egészségügyi miniszter vs. Félix Péter

10.4. Ügyész vs. Dopeman

²⁷ <http://tasz.hu/en/political-freedoms/hungarian-government-unable-defend-its-own-decisions-human-rights-ngos-sent>

²⁸ <http://tasz.hu/en/freedom-speech/joint-declaration-freedom-expression-internet-video>

11. Gyülekezési jog:

11.1. *Meleg Méltóság Menete*²⁹

11.2. *Tüntetés a miniszterelnök házában*³⁰

11.3. *A Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom tüntetése a Sziget Fesztiválon*³¹

11.4. *A kínai miniszterelnök látogatása során zajlott tüntetések*³²

11.5. *Szakszervezeti tüntetések megtiltásának bírósági felülvizsgálata*³³

12. Vallásszabadság:

A lelkiismeret és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi C. törvénnyel kapcsolatban a TASZ júniusban kiadott egy részletes kritikai véleményt³⁴. Közös állásfoglalásban tiltakozott több magyar és amerikai egyház és NGO (a nyilatkozat a Népszabadságban jelent meg magyarul július 11-én). AB- és EJEK-beadványt is készített elő a TASZ. (December 19-én az AB megsemmisítette a törvényt, ám azt a parlament némi változtatással újra becikkelyezte – 2011. évi CCVI. törvény).

Publikációk:

1. Magyar Nemzet; Tamas Szigeti – Tamas Verdes

A kiskorúak utáni választójog és az alkotmány(ozás). 2011. március 11.

2. Népszabadság; Tamas Szigeti – Szabolcs Hegyi

Így kérdeznénk mi. 2011. június 20.

3. Szuverén.hu; Szigeti Tamás

A szabad sajtó szabályai. 2011. augusztus 9.

4. Szuverén.hu; Szigeti Tamás

²⁹

<http://tasz.hu/en/news/budapest-pride-march-parliament-given-green-light>

³⁰

<http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/lehet-e-miniszterelnok-hazanal-tuntetni>

³¹

<http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/tuntetes-szigeten>

³²

<http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/miert-nem-tuntethetett-az-aki-nem-ert-egy-et-kina-politikajaval>

³³

<http://tasz.hu/en/freedom-assembly/hclu-wins-freedom-assembly-case-capitol-court>

³⁴

<http://tasz.hu/politikai-szabadsagjogok/tasz-allaspontja-az-egyhaztorvenyrol> (with the full text in

Hungarian and a summary in English)

- Iszlámellenes gyűlöletbeszéd.* 2011. július 4.
5. Szuverén.hu; Szigeti Tamás
A Jobbik ajándéka. 2011. május 25.
6. Szuverén.hu; Szigeti Tamás
A tizedes meg a fanatikusok. 2011. március 19.
7. Szuverén.hu; Szigeti Tamás
Észak-afrikai üzenet. 2011. március 4.
8. Szuverén.hu; Szigeti Tamás
A titkolózás birodalmába vezető út. 2011. január 31.
9. Szuverén.hu; Szigeti Tamás
WikiLeaks: lékek és ellensúlyok. 2011. január 6.
10. Budapest Times; Szabolcs Hegyi
Courts, prosecution changes damaging. 2011. december 11.
11. Fundamentum (2011/2.); Hegyi Szabolcs:
A jogok és kötelezettségek kapcsolata új szabályozásának elvi kérdései

Romaprogram, nem csak romáknak

A TASZ 'Romaprogram nem csak romáknak' célja a mélyszegénységben élők, elsősorban a közöttük felülreprezentált romák jog- és érdekérvényesítésének hatékonyabbá tétele. Magyarországon az egyik legégetőbb emberi jogi probléma a romákkal szembeni előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés az élet számos területén. Célunk, hogy fellépjünk az etnikai hovatartozáson és a mélyszegénységen alapuló diszkrimináció ellen, ehhez igyekszünk magukat az érintetteket és közösségeiket felruházni a szükséges tudással, jogtudatossággal.

A Romaprogramról, tevékenységeiről szóló film az alábbi linken tekinthető meg:
http://jogtalanul.blog.hu/2012/01/02/partner_nem_celcsoport

I. A Romaprogram tevékenységei 2011-ben

A. Skype-alapú jogsegély szolgálat

A TASZPONT olyan, mélyszegénységben élők (romák és nem romák) számára elérhető közösségi helyiségben elhelyezett, helyi személyzet által kezelt számítógépes rendszert üzemeltető jogsegélyállomás, amelyen keresztül a megadott nyitvatartási időben, skype-os videókonferencia útján a segítséget kérők online fel tudják venni a kapcsolatot a TASZ (részben önkéntes) ügyvédekkel. Ügyvédek ilyen módon ingyenes jogi tanácsot adnak, iratmintákat (beadvány- illetve kérelemmintákat) juttatnak el az ügyfelekhez, illetve jelzik a Romaprogram döntéshozó testülete felé, ha olyan ügyben kérnek segítséget, amely jellegénél fogva alkalmas lehet a stratégiai pervitelre.

2011. január óta 17 új TASZPONT nyílt meg. Jelenleg 25 TASZPONT működik. Ezek közül huszonkettő Borsod megyében, egy Heves megyében (Gyöngyöspatán), egy Nógrád megyében (Bátonyterenyén) és egy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (Érpatakon). Erre a [linkre](#) kattintva megtekintheti a TASZPONT-ok elhelyezkedését.

2010. októbere óta minden TASZPONT két óra hosszát tart nyitva hétfőtől csütörtökig. A hívásokat minden nap másik önkéntes ügyvéd fogadja. A Program indulása (2010. április) óta nagyságrendileg 450 hívást fogadtunk, amely körülbelül 350 ügyfélnek felel meg.

B. Terepmunka

Programunk megcélzott területe Magyarország észak-keleti régiója (elsősorban Borsod megye), ahol egyes településeket – elsősorban a TASZPONT-tal rendelkező településeket - rendszeresen látogatjuk. Az alábbi tevékenységeket végezzük a terepmunka keretében: Skype-alapú jogsegély hálózat (TASZPONT-ok) kiépítése és működtetése, rendszeres kapcsolattartás a TASZPONTok vezetőivel - közösség szervezés, mediáció és válsághelyzetek kezelése, egyéni ügyek felderítése, jogi és más témájú tréningek szervezése, jogtudatosítás, filmkészítés.

B/1. Közösségszervezés – a TASZPONT-hálózat

A TASZPONT-ok nem csak a jogi segítségnyújtás funkcióját töltik be, hanem az adott roma közösség számára közösségi térként is funkcionálnak. A TASZPONT-ok vezetői jellemzően a

helyi roma közösség aktív, hangadó személyiségei, akik tenni akarnak a közösségük felemelkedéséért, a jogérvényesítési képesség erősödéséért. Minden TASZPONT működése ennek megfelelően kicsit más és más, attól függően, hogy az adott TASZPONT-vezető milyen tevékenységeket preferál, illetve mennyire aktív.

A Programnak fontos célja, hogy megerősítse a TASZPONT-tal rendelkező roma közösségeket, illetve az is, hogy a TASZPONT-vezetők között, továbbá a Program munkatársai és a TASZPONT-vezetők között szoros kapcsolatot építsen ki annak érdekében, hogy egymást támogatva megerősödjének és együtt komolyabb eredményeket érjenek el.

A közösségszervező törekvéseinknek köszönhetően a Programban résztvevő aktivisták önszerveződésbe kezdtek és napi szintű kapcsolatot tartanak egymással a Facebookon, Skype-on és e-mailen keresztül. A Program elsősorú célja, hogy egy idő után az aktivisták önállóan, a segítségünk nélkül menedzseljék a TASZPONT-okat, így a köztük lévő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen. Bátorítjuk őket, hogy saját szervezetet alapítsanak, kutassanak fel lehetséges anyagi forrásokat önálló projektjeik finanszírozására.

A közösségszervezés terét a web2-es alkalmazásokon túl a 2011-es évben a kétheti rendszeres TASZPONT találkozók képezték, amelyeket terepmunkásaink moderáltak. Ezek regionális találkozók voltak, egyik héten a Miskolc közeli, másik héten az Ózd közeli TASZPONT-ok vezetői gyűltek össze problémáik megvitatására, közös projektek tervezésére.

Miután 2010. decemberében megtartottuk az első két napos kollektív TASZPONT-találkozót Budapesten valamennyi TASZPONT-vezető és Romaprogram munkatárs részvételével, 2011. októberében újabb kollektív találkozót szerveztünk ugyanannak a résztvevői körnek, továbbá az újonnan bekerült TASZPONT-vezetőknek. Ezek a kollektív találkozók nagyon fontosak amiatt, hogy ne csak regionális körben ismerjék egymást az egyes aktivisták, valamint, hogy a rendszeresen terepre nem járó kollegákkal is találkozzanak időről időre. Terveink között szerepel, hogy a jövőben fél évente tartunk hasonló találkozókat.

TASZPONT-vezetők által szervezett programok

A 2011-es évben igyekeztünk arra ösztönözni a TASZPONTOK vezetőit, hogy széleskörű programokat szervezzenek a közösségük részére, ahová próbálják meg bevonnani a nem-roma

lakosság tagjait is. Ez egy fontos eszköze lehet a közösség-szervezésnek. A TASZ fontos szerepet játszott a különböző programok kitalálásában, és az események előkészítésének támogatásában, megvalósításában. Ezt a tevékenységet a Romaprogram koordinátora végezte.

Megvalósított programok voltak például:

- Olvassunk együtt! – Hírességek olvasnak együtt mélyszegénységben élő gyerekekkel (megvalósult: Sáta, Farkaslyuk, Sajóbáony, Igrici, Borsodbóta)
- Egyenlő esélyek a mellrák elleni küzdelemben (Igrici)
- Internet oktatás – (megvalósult: Igrici, Sajóbáony, Farkaslyuk)
- Bohócok a fedélzeten – (megvalósult: Borsodbóta, Sajóbáony, Sajókaza, Fülökércs, Szomolya, Tomor, Lak)

Adományok szállítása

Az adományok eljuttatása a rászorulóknak részére a terepmunka fontos része. Minden esetben a TASZPONT-vezetőknek szállítjuk a csomagokat, akik belátásuk szerint továbbítják őket azoknak, akik rászorulnak. Az, hogy szabad kezet kapnak ebben a folyamatban, nagymértékben erősíti a pozíciójukat a közösségben. Terepmunkásaink állandó jelleggel visznek ruhaneműket, kisebb konyhafelszereléseket illetve játékokat a borsodi régióba, önkénteseink pedig rendszeresen visznek használt cikkeket az egyes TASZPONT-tal rendelkező falvakba. 2010. decembere óta két nagyobb méretű csomagot vittünk a TASZPONT állomásokra. A TASZ önkéntesei a Marom Egyesülettel közösen szerveztek egy iskolai felszerelések kampányt mélyszegénységben élő gyerekeknek 2011. augusztusban és szeptemberben. Az összegyűjtött iskolai eszközöket a következő településekre szállították: Borsodbóta, Sáta, Farkaslyuk, Sajóvárkony, Putnok, Sajóbáony, Igrici, Homrogd, Lak, Szakácsi, Abaújszolnok és Sárospatak.

A/2. Egyedi ügyek felderítése

2011. első felében az egyik terepmunkás és asszisztensének feladata volt az egyedi jogi ügyek felderítése, amelyeket a Program ügyvédeknek továbbítottak. Amellett, hogy a közvetítő szerepét játszották, rendszeresen foglalkoztak tanácsadással és mediációval is. 2011. január és június között terepmunkásaink 49 ügyet kezeltek.

A/3. Mediáció és válsághelyzetek kezelése

Számos esetben a jog nem tud megfelelő vagy elég hatékony megoldással szolgálni bizonyos konfliktusokra. Ezekben az esetekben a mediációra kell hagyatkoznunk, amelyet a terepmunkásaink végeznek. Ez a módszer sokszor jóval hatékonyabb megoldással szolgál, mint egy esetleges jogi eljárás. Igriciben például (TASZPONT-tal rendelkező település Borsodban) miután leégett egy roma család háza, a polgármester el akarta üldözni őket a településről, azonban az általunk lefolytatott mediációnak köszönhetően rendeződött a felek kapcsolata.

Attól kezdve, hogy a Szebb Jövőért Polgárőr Egyesület önkényes járőrözésbe kezdett Gyöngyöspatán, a mediáció tevékenységünk különösen fontos eszközévé vált.

Miután egyik terepmunkásunk 2011. júniusától heti rendszerességgel járt hónapokon keresztül Gyöngyöspatára, arra a következtetésre jutottunk, hogy nem tudjuk ellátni azt a jelentős mennyiségű ügyet, amellyel gyöngyöspatai jelenlétünk kapcsán szembesültünk, ezért úgy döntöttünk, hogy pályázunk egy különálló „Gyöngyöspata projekt” beindítására, amely főként válsághelyzetek kezeléséről szólna. 2011. december elején meg is kaptuk a támogatást a Nyílt Társadalom Intézettől (OSI), így azt 2012. januárjában el is indítottuk.

A/4. Jogi képzés, jogtudatosítás, jogérvényesítési képesség erősítése

Szólj bele! projekt

Ennek a projektnek a keretében roma aktivistákat (akik részben TASZPONT-vezetők) képeztünk és mentoráltunk információszabadság és részvételi jogok témakörökben.

Videó tréning

A TASZ adományként kapott kilenc mobiltelefont a Magyar Telecom Nyrt.-től, amelyeket továbbítottunk néhány TASZPONT-vezetőnek. Elsődleges célunk az volt, hogy a kameraként is működő telefonokkal videó-készítésben segítsük a helyi aktivistákat. Videós képzést is tartottunk nekik, amelyet a sikerre való tekintettel szeretnénk a jövőben is folytatni.

Informatív kiadványok és képzések

Az "Jogod van!" című, büntetőeljárás jogokról szóló kiadványhoz hasonló, betegjogi füzetet adtunk ki a Holland Nagykövetség pénzügyi támogatásával, amelyet nagyszámban osztottunk szét TASZPONT-tal rendelkező településeken. Hogy minél nagyobb körben és kellő hatékonysággal terjeszthessük a kiadványban foglaltakat, négy képzést szerveztünk, ahol a TASZ Betegjogi Programjának vezetője tartott előadást.

C. Stratégiai pervitel

A TASZ többi programjához hasonlóan a jogi tanácsadáson túl a stratégiai pervitel is fontos részét képezi jogsegély tevékenységünknek. 2011-ben a jogi képviselőt egy ügyvéd és két ügyvédjelölt látta el.

Legfontosabb típus ügyeink a 2011-es évben elvállaltak közül:

- Szélsőjobboldali szimpatizánsok és roma emberek közötti konfliktus, ahol a büntetőeljárást kizárólag a roma személyekkel szemben indították el.
- Rendőrségi tisztviselők által elkövetett bántalmazás, ahol a rendőrség párhuzamosan feljelentést tesz a sértett személlyel szemben, amelyben őt, mint a hatóság ellen támadót tünteti fel. (Egy ilyen ügyben már az Európai Emberi Jogi Bírósághoz is fordultunk az ERRC-val együtt az Egyezmény 3. illetve 14. cikkének sérelme miatt.)
- Közösség tagja elleni erőszak (gyűlölet-bűncselekmény) tényállását – egyoldalúan alkalmazzák, mégpedig azokban az esetekben, amikor roma személyt vádolnak szélsőségesek ellen elkövetett bűncselekmény miatt (Sajóbabony, Miskolc). Ellenkező esetben, amikor romákkal szemben elkövetett bűncselekményekről teszünk feljelentést (Gyöngyöspata), gyakran elmarad a fenti tényállás vizsgálata/alkalmazása.
- Aránytalanul nagy mértékű bírságok kivetése kisebb fokú, többek között kerékpár hiányosságai miatti szabálysértésekben.
- Gyermekkel szembeni durva bánásmód és megalázás az óvodában és általános iskolában.

2011. január és december között 25 új ügyet vállaltunk el, amelyből hat a 2010. tavaszán Gyöngyöspatán zajlott eseményekhez kapcsolódik. Négy ügyben tettünk feljelentést gyűlölet-

bűncselekmény miatt ismeretlen tettesekkel szemben, akik illegális járőr-tevékenységet végeztek a településen.

D. Általános/klasszikus jogvédelem

A TASZ többi programjához hasonlóan a Romaprogram is figyelemmel kíséri a törvényhozás folyamatát, bírálja a jogszabályok diszkriminatív és törvényellenes értelmezését illetve alkalmazását. Munkánk során gyakran működünk együtt más jogvédő szervezetekkel (Európai Roma Jogok Központja, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, Magyar Helsinki Bizottság, stb.)

2011-ben a következő területekre koncentráltunk:

D/1. Gyűlölet-bűncselekmények

Továbbra is komoly aggodalmaink vannak afelől, hogy az eljáró hatóságok módszeresen alulminősítik különösképpen a romák (és LMBT személyek) sérelmére elkövetett gyűlölet-bűncselekményeket. Ezért azt gondoljuk, hogy különösen fontos a hatóságok ezen gyakorlatát felülvizsgálni és hatékonyabbá tenni.

A gyöngyöspatai eseményekről szóló jogi állásfoglalásainkban és árnyékjelentésünkben vizsgáltuk a gyűlölet-bűncselekményekhez kapcsolódó nyomozási gyakorlatot. A fentiekén túl készítettünk egy kiadványt, a gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak támogatása céljából, és a jövőben képzést is tervezünk a témában a TASZPONT-vezetőknek. A kiadvány az új Büntető Törvénykönyv elfogadása után válhat véglegessé.

D/2. Gyöngyöspata – illegális járőr akciók

Ahogy korábban írtuk, a Program munkatársai a járőrözés kezdetétől fogva jelen voltak Gyöngyöspatán. A személyes jelenlétén és terepmunkán túl videókat készítettünk, egyéni ügyek jogi képviselőjét vállaltuk el, és általános tevékenységünk keretében is tettünk különböző lépéseket. Elsőként két másik jogvédő szervezettel levélben fordultunk a Belügyminiszterhez március 14-én, amelyben kifejtettük, hogy súlyos bűncselekményeket

követnek el a településen, amire válaszul a rendőrségnek sürgős lépéseket kellene tennie. Március 17-én találkoztunk Balog Zoltánnal, a társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárral és bemutattuk neki jogi állásfoglalásunkat a Gyöngyöspatán zajló eseményekről. Áprilisban más civil szervezetekkel együtt közös levelet fogalmaztunk meg a hajdúhadházi helyzettel kapcsolatban. Az április végén Gyöngyöspatán szélsőséges csoportok és romák között kirobbanó verekedés után sajtóközleményben hívtuk fel az állami szervek figyelmét arra, hogy azonnali intézkedések szükségesek. Májusban részletes jogi állásfoglalást hoztunk nyilvánosságra. Szeptemberben egy 31 oldalas árnyékjelentést és egy 25 perces filmet készítettünk a gyöngyöspatai eseményekről.

D/3. Javaslatok annak megakadályozására, hogy az önkormányzati ingatlanokban lakók hajléktalanná váljanak

A kilakoltatási moratórium lejárta előtt két hónappal levelet intéztünk valamennyi országgyűlési képviselőhöz és Balog Zoltán államtitkárhoz a moratórium a tömeges kilakoltatások megelőzése érdekében.

D/4. Közérdekű munka

Terepmunkánk és jogsegély-szolgálatunk révén jutott a tudomásunkra az eljáró hatóságok törvénytelen gyakorlata a szabálysértési bírságok közérdekű munkára átváltása terén. A Borsod megyei önkormányzatokhoz intézett közérdekű adatigényléseinkre kapott válaszokból vált világossá, hogy Borsod megye legtöbb településén nincs lehetőség közérdekű munkavégzésre, így a – többnyire a társadalomra igen csekély fokban veszélyes, jellemzően kerékpáros szabálysértések miatt - bírsággal sújtott szabálysértők a hatóságok törvénytelen gyakorlatának köszönhetően rendre a börtönben végzik, ha nem tudják a bírságot kifizetni.

A TASZ az Alkotmánybírósághoz, a Borsod-megyei Kormányhivatalhoz, a Borsod-megyei Ügyészséghez és a Borsod Megyei Bírósághoz fordult az ügyben. Mivel az új szabálysértési törvény 2012. áprilisában lép hatályba és ebben a tekintetben új rendszert vezet be, beadványaik tárgytalanná váltak.

D/5. A rendőrség diszkriminatív bírságolási gyakorlata

A terepmunkánk egyik fontos tapasztalata, hogy mélyszegénységben élő roma embereket rendszeresen és aránytalan mértékben bírságnak meg olyan rendkívül csekély súlyú szabálysértések miatt (jellemzően a kerékpárok hiányos felszereltsége), ami például a fővárosban nem ismert jelenség. Az egyéni ügyekben az előítélet motiváció általában nem felismerhető, azonban nagy a valószínűsége annak, hogy az önkormányzatok és a rendőrség arra használják a jogot, hogy a roma embereket szisztematikusan elkülönítse, szabad mozgásában korlátozza.

Tervezzük, hogy emiatt a jelenség miatt közérdekű pereket indítunk, a 2011-es évben ezek előkészületei zajlottak.

E. Kommunikáció és videós projekt

A kommunikáció, a folyamatos kapcsolat és együttműködés a médiával elengedhetetlen velejárói a fenti tevékenységeknek.

A 2011-es évben, csakúgy, mint korábban, terepmunkásainkat és jogászaikat számos esetben hazai és nemzetközi újságírók (der Spiegel, le Monde, The Times stb.) kísérték munkájuk során. Néhány külföldi (német, holland, olasz, osztrák) újságíró kérte, hogy tartsunk velük Gyöngyöspatára.

Ezen túl Juhász Péter (terepmunkásunk) találkozót is szervezett az ENSZ rasszizmus elleni különmegbízottjának Ózdon és Gyöngyöspatán. Az Amerikai és a Holland Nagykövetség is többször kért információt tőlünk a gyöngyöspatai helyzetre vonatkozóan. Munkatársaink rendszeresen tűntek fel a nagyobb hazai médiumokban - RTL KLUB, TV2, ATV, Duna TV, Klubrádió, Rádió C, Tilos Rádió (minden héten), - illetve több, mint 260 újságcikk jelent meg rólunk online fórumokon (pl. nol.hu, hirszerzo.hu, origo.hu, index.hu, estihirlap.hu, stop.hu, 168óra, Borsod Online, hvg.hu, Heti Válasz, FigyelőNet, Népszava, C-Press, Magyar Hírlap, Jogifórum).

A Program munkatársait (terepmunkásaokat, ügyvédeket) majdnem minden útjukon elkísérte operatőr kollegánk.

Az utak során készült nyersanyagokból

2011 január 1. és december 31 között 10 jogvédelmi témájú rövidfilmet készítettünk – többek

között - a következő témákban: gyöngyöspatai események, a hatóságok diszkriminatív eljárása egy szórakozóhellyel szemben, egy eset, amelyben egy orvos nem nyújtott segítséget egy haldokló embernek, illetve elkészítettük a Romaprogramról szóló filmünket is.

http://jogtalanul.blog.hu/2011/04/15/gyongyospata_emberkozelbol

http://jogtalanul.blog.hu/2011/04/22/repul_a_nehez_ko_3

http://jogtalanul.blog.hu/2011/05/16/osszehangolt_hatosagi_akcio_egy_anti_diszkriminativ_diszkoval_szemben

http://jogtalanul.blog.hu/2011/05/30/talan_meg_ma_is_elne

http://jogtalanul.blog.hu/2011/07/13/szolj_bele_i_resz

http://jogtalanul.blog.hu/2011/07/14/szolj_bele_ii_resz

http://jogtalanul.blog.hu/2011/07/28/putnoki_lyukak

http://jogtalanul.blog.hu/2011/08/31/mitol_lesz_jo_szulo_a_szulo

http://jogtalanul.blog.hu/2011/09/29/arnyekjelentes_a_gyongyospatai_esemenyekrol_1

http://jogtalanul.blog.hu/2012/01/02/partner_nem_celcsoport

A filmeket a TASZ honlapjára (www.tasz.hu) töltjük fel, amely külön oldalt tartalmaz a Romaprogramra és a Videó Programra vonatkozóan.

A filmek a Romaprogram blogjára (www.jogtalanul.blog.hu) is felkerülnek, ahol a “Láttasd a hangod” című sorozatunk keretében rövid videó-üzeneteket is feltöltöttünk (2011-ben 11-et):

http://jogtalanul.blog.hu/2011/01/21/a_szegeny_embert_meg_a_rendor_is_huzza

http://jogtalanul.blog.hu/2011/01/26/a_legnagyobb_nehezseg_nalunk_a_munkanelkuliseg

http://jogtalanul.blog.hu/2011/02/01/lekotozte_a_tanar

http://jogtalanul.blog.hu/2011/02/02/szegregalo_kozlekedesi_birsagolas

http://jogtalanul.blog.hu/2011/02/16/borsodban_ez_is_megtortenhet

<http://jogtalanul.blog.hu/2011/03/03/kezikocsi>

http://jogtalanul.blog.hu/2011/04/05/bicikli_34

http://jogtalanul.blog.hu/2011/05/09/meg_bele_is_rugdosott_a_biciklibe

http://jogtalanul.blog.hu/2011/05/27/a_borszincert_allitotta_meg_a_ferjemet

http://jogtalanul.blog.hu/2011/06/15/butabb_a_tobbitol

http://jogtalanul.blog.hu/2011/06/24/nappal_szemben_nem_vilagitott_a_lampaja

A Facebook-on is elérhető a Romaprogram oldala, ahol a tevékenységeinkről számolunk be és a Programot érintő hasznos információkat osztunk meg.

2011-ben – a videó interjúkhoz és rövidfilmekhez írt posztokon túl – 13 blogposztot írtunk különböző témákban (pl. gyűlöletbűncselekmények, TASZPONT-vezetőkkel készített interjúk, Gyöngyöspata stb.):

http://jogtalanul.blog.hu/2011/06/01/a_rendorseg_szerint_nem_gyulolet_buncselekmeny

http://jogtalanul.blog.hu/2011/06/22/ha_befogod_a_szadat_otezer_forint

http://jogtalanul.blog.hu/2011/06/27/a_szegenyek_penzere_hajtott_a_sajobabonyi_jegyzo

http://jogtalanul.blog.hu/2011/09/12/tomor_a_vilag_kozepe

http://jogtalanul.blog.hu/2011/09/29/arnyekjelentes_a_gyongyospatai_esemenyekrol_1

http://jogtalanul.blog.hu/2011/10/04/cigany_ember_vagy_e

http://jogtalanul.blog.hu/2011/10/05/hogyan_keni_el_a_rendorseg_a_gyulolet_buncselekmenyeket

http://jogtalanul.blog.hu/2011/11/08/alaptalanul_vadaskodik_a_magyar_nemzet

http://jogtalanul.blog.hu/2011/11/17/a_hatalommal_szemben_az_egyen_kiszolgaltatott

http://jogtalanul.blog.hu/2011/11/22/a_hatosagok_nem_terrorizalhatnak_buntetlenul

http://jogtalanul.blog.hu/2011/12/05/a_jogaszhallgatok_ketharmada-veszelyesnek_tartja_a_romakat

http://jogtalanul.blog.hu/2011/12/07/meg_az_orfk_is_torzitva_mutatja_be_gyongyospatat

http://jogtalanul.blog.hu/2011/12/13/juhasz_oszkar_a_hatso_ajton_menekult

II. Elnyert díjak

1. A TASZ Romaprogramja 2011-ben megnyerte az ERSTE Bank Alapítványának “Erste Award for Social Integration” elnevezésű díját, továbbá az úgynevezett “Practitioners’ Award for Advocacy” kitüntetését is. Ez utóbbi azért is érdekes, mert a 2011-es évben a 132 országból érkező díjazottak szavazhattak a legjobb gyakorlati projektekre saját maguk közül. A TASZ Romaprogramja nyerte a legtöbb szavazatot az advocacy kategóriában.

Erről bővebben itt olvashat:

<http://erstestiftung.org/integration-award/award-2011/honorary-awards/>

<http://erstestiftung.org/integration-award/award-2011/practitioners-awards/>

2. Egy korábbi, a kilakoltatás problémakörével foglalkozó filmünk díjat nyert a Roma Dokumentumfilm Fesztiválon. A film itt tekinthető meg:

http://jogtalanul.blog.hu/2010/04/20/kilakoltatasok_miatt_ombudsmanhoz_fordult_a_tasz_es_az_errc-more1938648

További információ a díjról:

<http://www.humanamagazin.eu/hirek/hirek-itthonrol/hirek/item/1583-lezajlott-a-iv-roma-docfilm-fest>

3. Három önkéntes ügyvédünk - akik ingyenes jogi segítséget nyújtanak a TASZPONT-ba érkezőknek – együtt [nyerték](#) meg az Ügyvédi Kamara és a PILnet közös [Pro Bono Ügyvédi díjat](#).

East East Határok Nélkül Program

A TASZ, 2011-es évi, egyik legfontosabb kezdeményezése az East East Határok Nélkül Program keretein belül az „Alacsony HIV-fertőzöttségű Közép-és Délkelet-Európai országok hálózata” (NeLP) projekt megszervezése volt. Az Európai AIDS Treatment Group (EATG)-al közösen létrehoztunk a HIV/AIDS területen dolgozó civil szervezetek regionális hálózatát, majd az együttműködés eredményeképpen létrejött egy angol nyelvű [honlap](#), amely tartalmazza többek között a két napos találkozók és workshopok összes anyagát, illetve az egyes résztvevő országokra vonatkozó témával kapcsolatos felméréseket és epidemiológia adatokat is.

A résztvevők HIV/AIDS-el élők jogaival foglalkozó civil szervezeteket képviseltek a következő országokból: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Görögország, Horvátország, Koszovó, Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia Törökország és Magyarország.

A találkozók/workshop hosszú távú céljai, elsősorban az érintett civil szervezetek közötti együttműködés és a szakértők tapasztalatcseréjének elősegítése, a közvélemény formálása illetve ennek eredményeképpen a régióban HIV/AIDS-el élő embereket érintő komoly és sajnos általánossá vált megbélyegzés csökkentése voltak.

Lokális hatásként a helyi közösségek által szervezett a HIV/AIDS-el élő emberek életfeltételeinek jobbítása érdekében folytatott figyelemfelkeltő kampányok eredményességét, a régióban eddig bevett gyakorlatok és attitűdök megváltoztatását, a HIV/AIDS fertőzöttek életét súlyosan érintő megbélyegzés csökkenését, illetve az egyes országok vonatkozó jogszabálmódosítását tűztük ki célként.

Nemzetközi hatásként a résztvevő civil szervezetek közötti szoros együttműködés eredményeit tekintettük legfontosabbnak, illetve egy egységes érdekvédelem létrejöttét annak érdekében, hogy a régiókban is érvényesüljenek a hátrányos megkülönböztetés elleni jogszabályok és az erre vonatkozó nemzetközi irányelvek.

A hálózat tagjainak közös munkája és együttműködésének eredményeképpen az „alacsony fertőzöttség” mint téma - reményeink szerint - napirendre kerülhet más európai és nemzetközi találkozók, konzultációk is.

A honlap létrehozása többek között a kezdeményezés eredményességének, hatékonyságának nyomonkövetését is szolgálta. A nemzeti vonatkozó jogszabályok, a helyi gyakorlatok és attitűdök változásai mindenképpen jó mutatóként szolgálnak majd a projekt eredményességének vizsgálata során. Bár a projekt még nem zárult le teljesen, levonhatók alapvető következtetések, illetve elértünk eredményeket is.

Létrehoztunk egy [professzionális, szakmai honlapot](#) a következő tartalommal:

- ország profilként általános információkkal,
- epidemiológiai adatok,
- tájékoztató a HIV-gondozás és kezelés hozzáférhetőségéről,
- HIV-gondozó, kezelő központok száma,
- HIV-specialista orvosok száma,
- a Nemzeti HIV/AIDS Stratégiák céljainak áttekintése
- információk az ártalom csökkentő programokról,
- legjobb gyakorlatok és módszerek,
- HIV/AIDS-el kapcsolatos helyi és nemzetközi hírek gyűjteménye egy online felületen,
- vonatkozó nemzeti jogszabályok gyűjteménye,

2011 októberében egy-két apróbb módosítás elvégzése után, hivatalosan is beindítottuk a honlapot illetve egy a témával foglalkozó, külön erre a célra létrehozott Facebook oldalt is, melynek mostanra már több mint 116 „rajongója” van. A hírek heti rendszerességgel frissülnek, sok esetben hetente többször is kerül fel új tartalom mind a honlapra mind a

Facebook oldalra. A Facebook oldal a következő linken érhető el:
<https://www.facebook.com/NeLP.HIV>

A honlap beindítása után felhívtuk a HIV aktivisták figyelmét arra, hogy aláírásukkal minél előbb csatlakozzanak a Budapest Nyilatkozathoz (lásd alább) és terjesszék, osszák meg minél több felületen. A projektről hírt adtunk a TASZ, a European AIDS Treatment Group honlapján, kapcsolódó hírlevél listákon illetve a fent említett Facebook oldalon is.

A fent említetteken kívül, sikerült elérnünk a résztvevő civil szervezetek közötti aktív együttműködést, illetve létheroztunk egy szakmai háttér anyagot, a [Budapest Nyilatkozatot](#), mely iránymutatásként szolgálhat minden résztvevő számára és segítséget nyújthat abban, hogy a későbbiek során az egyes országokban is létrejöhessen egy működőképes és hatékony HIV/AIDS jogi szabályozás. A Budapest Nyilatkozatban sikerült összegyűjtenünk az összes témával kapcsolatos fontos kérdést és problémát, melyek a legaktuálisabbak per pillanat a Közép-és Délkelet-Európai országokban, valamint meghatároztuk a legszükségsebb elvégzendő feladatokat, konkrét javaslatok formájában. Megértve és áttekintve a problémákat, intenzívebben lobbizhatunk, felhívhatjuk a figyelmet a régiókat érintő legégetőbb HIV/AIDS helyzettel kapcsolatos témákra, illetve megpróbálhatjuk befolyásolni nem csak a helyi de a nemzetközi döntéshozókat, jogalkotókat is. Egymás hatékony támogatásával, az információk átadásával, közös projektek szervezésével sikerülhet elérnünk azt, hogy végre leküzdjük azokat az akadályokat melyek már régóta állnak- egy minőségibb HIV ellátás/kezelés, az átfogó és bizonyítékon alapuló megelőzési programok, illetve a sikeres jogalkotási reformok – útjában.

A budapesti találkozó után nem sokkal, utánkövetés céljából, 2011 októberében sor került a NeLP hálózat következő meetingjére, ezúttal Belgrádban, aholis egyeztették a hálózat jövőbeli feladatait és a legfontosabb regionális kérdéseket. A budapesti találkozó résztvevőin kívül, más civil szervezetek, kormányzati illetve kormányközi intézmények képviselőit is meghívták. A belgrádi találkozón a résztvevők megválasztották az Ideiglenes Koordinációs Bizottságot, melyet megbíztak a NeLP hálózat további érdekképviselési lehetőségeinek felkutatásával, továbbá a kommunikációs és finanszírozási feladatok ellátásával. A találkozó után az EATG kiadott egy [sajtóközleményt](#), mely összefoglalja a regionális teendőket. Sok partner szervezet lefordította saját nyelvére a Budapest Nyilatkozatot, annak érdekében, hogy az abban foglaltakat nemzeti szinten is tudja majd sikeresebben érvényesíteni. Az albán, bosnyák, cseh, görög, macedón, román, szerb, szlovén, szlovák és török verziók már elérhetők a NeLP honlapján. Ezenkívül a partnereket folyamatosan kérjük, hogy tájékoztassanak a

nemzeti fejleményekről illetve küldjenek angol nyelvű regionális relevanciájú cikkeket, melyek szintén folyamatosan feltöltésre kerülnek a honlapra.

Az elmúlt évben a TASZ számos kezdeményezésben vett részt az East East Határok Nélkül Program keretein belül, illetve válaszolt azokra a megkeresésekre, melyek a környező és más a hálózathoz kapcsolódott országokból érkeztek. Megpróbáltuk legjobb tudásunk szerint kiválasztani a legmegfelelőbb együttműködésre kész magyar partnert, szervezetet vagy szakértőt, figyelembe véve az olykor igencsak rövid határidőket is.

Az alábbiakban szeretnék összegezni néhányat a beérkezett megkeresések közül:

Szlovákiából érkezett egy megkeresés „Mondj nemet a szélsőségekre” címmel, mely az Európában egyre növekvő szélsőséges csoportosulások elleni küzdelem témájával foglalkozott, különös tekintettel a fiatalok csoportosulásaira. A projekt legfőbb célkitűzése egyrészt a párbeszéd létrehozása, illetve egy közös és egyben aktív, a szélsőségek elleni harcról szóló tervezet létrehozása volt a részvevő partner szervezetek és a helyi önkormányzatok képviselőinek együttműködésében. Mindemelett célként fogalmazódott meg egy olyan vegyes Roma és nem-Roma fiatalokból álló csoport létrehozása -minden egyes a projektben szereplő országban-, mely csoport feladata lenne a hátrányos helyzetű fiatalok problémáival kapcsolatos érdekérvényesítés helyi és nemzetközi szinten. Magyarországról a Romaversitas szervezetet ajánlottuk résztvevő partnerként.

Egy Tadzsik civil szervezet keresett meg minket, hogy ajánljunk nekik együttműködő magyar partner szervezetet „nők elleni erőszak” témakörben. Korábbi projektekhez hasonlóan most is az Eszter Alapítványt, illetve a NANE-t ajánlottuk.

A Kurt Lewin Alapítvány pályázott „Gerilla: újszerű ICT eszközök civil szervezeteknek” címmel grúz illetve örmény partnerekkel közösen. Mivel a TASZ-nak, intézményi partnerként nem áll módjában kívülről jövő pályázatokat elbírálni ezért továbbítottam Londonba a program vezetőinek.

„Média objektivitás és társadalmi tolerancia” témájú projektet a pozsonyi Nyílt Társadalom Intézet hozta létre. A szervezők olyan magyar és bolgár civil szervezetet vagy médiumot kerestek, amely főként a gyűlöletbeszéd illetve diszkriminációs témákkal foglalkozik. Simon

Évával a TASZ akkori Szólásszabadság programvezetőjével folytatott konzultáció után a Független Médiközpontra esett a választásunk.

Romániából érkezett az a megkeresés, amely a „Palliatív ellátás gyakorlatai és szabványai” témát dolgozta fel. A Közép-Kelet európai régióban és Közép Ázsiában működő palliatív ellátó rendszerek sajnos nem mindig felelnek meg a nemzetközi szabványoknak és irányelveknek. Országonként különböznek a jogalkotási kérdések, illetve a szolgáltatás technikai feltételei között is igen nagy különbségek fedezhetők fel. A Magyar Hospice-Palliatív Egyesületet vezetőjét, Hegedűs Katalint ajánlottuk figyelmükbe együttműködő partnerként.

Az ukrán East East-es koordinátortól érkezett az a felkérés, melynek során olyan magyar szervezeteket vagy szakértőket kerestek, akik az elmúlt pár évben aktívan dolgoztak és gyűjtöttek össze megfelelő tapasztalatokat a Roma gyerekek óvodai és általános iskolai oktatásának helyzetéről. A TASZ Roma Programjával konzultálva két a témával foglalkozó szakértőt, szervezetet ajánlottunk az ukrán partnerek figyelmébe: Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítványt és a Dr Ámbédkár Gimnáziumot, amely a kirekesztettségben és nyomorban élő romáknak szeretne lehetőséget teremteni a kitörésre.

Drogpolitikai program

A TASZ és a nemzeti drogstratégia

2010. december 14-én Téglásy Kristóf, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI) ifjúsági főosztályvezetője a Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság (KKB) ülésén bejelentette, hogy kormánya számára a jelenleg hatályos, 2009 decemberében elfogadott nemzeti drogstratégia „vállalhatatlan”, ezért újat alkotnak. Bejelentette azt is, hogy elbocsátották állásából a nemzeti drogkoordinátort, Portörő Pétert és három munkatársát. A civil szervezetek által delegált tagok – köztük a TASZ drogpolitikai programvezetője – tiltakozásul kivonultunk az ülésről. [Az ügy háttéréről a Népszabadság hasábjain fejtettük ki álláspontunkat.](#)

A TASZ részt vett az új drogstratégia kialakítását szolgáló konzultációban. A kormány három konzultációs találkozót szervezett Pécsen, Debrecenben és Budapesten. A meghívottak pontos listáját nem ismertük – ezért a TASZ adatkérő levélben fordult a Nemzeti Drogmegelőzési Iroda (korábban Intézet volt, az új kormányzat azonban lejjebb sorolta az adminisztrációs hierarchiában) vezetőjéhez, Dr. Grezsa Ferenchez. Levelünkre ma kaptuk meg a választ. A levél mellékletében megtalálhatjuk azon szervezetek tevékenységi kör szerinti listáját, amelyek a konzultációs folyamatban részt vehetnek. A lista szerint az "addiktológiai szakmai/társadalmi szervezetek" kevesebb, mint 8 százalékát tették ki az összes meghívottnak - holott meggyőződésünk, ez az intézménykategória rendelkezik a legnagyobb szakmai

kompetenciával és terepen szerzett tapasztalattal a megfelelő drogpolitikai beavatkozásokkal kapcsolatban. [Bővebben itt!](#)

A drogstratégia első, szeptemberben közzé tett tervezetét az összes szakmai szervezet kemény kritikában részesítette, mivel az a zéró-tolerancia már meghaladott koncepciójára épül. [A TASZ részletes álláspontot tett közzé és azt eljuttatta a sajtónak is.](#)

A Btk szigorítása

A kormány már 2010-ben bejelentette, hogy a Büntető Törvénykönyv kábítószerrel kapcsolatos szakaszainak szigorítását tervezi. A TASZ már kezdettől kritizálta ezt a döntést, rámutatva, hogy annak semmiféle szakmai megalapozottsága nincsen, kizárólag a közvélemény hiszterizálása a cél ([lásd: Kirakatrendezés, Magyar Narancs](#)).

Hogyan tovább drogpolitika?

Február 24-én a drogterületen dolgozó civil szervezeteket tömörítő négy ernyőszervezet meghívására több mint 200 szakember gyűlt össze a budapesti Magyar Telekom Székházba (amelyet támogatásként ingyen biztosított a cég!), a "Hogyan tovább hazai drogpolitika?" címmel rendezett konferenciára. A rendezvény célja az volt, hogy párbeszédet indítson el a terület kormányzati és nem-kormányzati szereplői között a magyarországi drogpolitika múltjáról, jelenéről és jövőjéről. [A konferencia egyik társszervezője a TASZ volt, az eseményről pontos beszámolót és videófelveteleket talál a Drogrporter oldalunkon!](#)

Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság

A kormány fő drogügyi tanácsadó szerveként működő Kábítószerügyi Koordinációs Bizottságba (KKB) 2007 óta a civil szervezetek is beválaszthatják a maguk teljes szavazati joggal rendelkező négy képviselőjét, két éves mandátummal. A KKB legutóbbi ülésén jelentette be a kormány azt, hogy elutasítja a nemzeti drogstratégiát és elbocsátotta a nemzeti drogkoordinátort - tiltakozásul a civil képviselők kivonultak a teremből. Mivel a civil képviselők mandátuma idén lejárt, március 3-én a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának Hold utcai épületében 44 civil szervezet képviselői titkos választáson elsöprő, több mint kétharmados többséggel arról döntöttek, hogy az eddigi négy delegált mandátumát további [négy évre meghosszabbítják](#).

A TASZ szakértőként részt vett a KKB szakbizottságának, a Kábítószer Listák Szakbizottságának munkájában is, aminek a fő feladata az új pszichoaktív anyagok szabályozásával kapcsolatos tanácsadás. Az Európai Bizottság közleménye szerint 2005 óta 115 legális dizájner drog létezése jutott a hatóságok tudomására. 2010-ben rekordszámú, 41 új drog bukkant fel a piacon, szemben az előző évi 24-gyel, és a 2008-as 13-mal. Az Eurobarométer jelentés szerint az európai fiatalok 5%-a használt már ilyen drogot. A Kábítószer Listák Szakbizottsága (KLSZ) júniusi ülésén kiderült, hogy Magyarországon is gyorsan jelennek meg a piacon az új szerek: 2009-ben 5 új hatóanyag, 2010-ben 16, valamint 2011-ben eddig 9 új vegyület került a Bűnügyi Kutató és Szakértő Intézet (BSZKI) látóterébe. A KLSZ júniusi ülésén elhatározta, hogy hat új szer vizsgálatát fogja elvégezni: MDPV, Methylone, 4-MEC, 4 FA, butilon, JWH. [Bővebben itt!](#)

A TASZ javaslatokat tett a kormány fő döntéselőkészítő és tanácsadó szerve számára az új pszichoaktív szerek szabályozásával kapcsolatban - a javaslatokat a KKB megvitatta és jóváhagyta. [A TASZ részletes javaslatcsomagja elérhető a Drogriporteren!](#)

A Kábítószerügyi Koordinációs Bizottság (KKB) augusztus 25. ülésén Kály-Kulay Károly és Koós Tamás mutatta be az új nemzeti drogstratégia koncepcióját – mindketten annak a tízfős munkacsoportnak a tagjai, amelyet a Nemzeti Drogmegelőzési Iroda (lefokozása előtt Nemzeti Drogmegelőzési Intézet) megbízásából állítottak fel a drogstratégia megalkotására. A KKB ülésén a civil szervezetek által delegált tagok élesen bírálták a koncepciót, és az annak megalkotását célzó folyamatot. [A kritikáról bővebben itt!](#)

Count the Costs kampány

50 éve, 1961-ben írták alá az ENSZ tagállamai az első egységes nemzetközi kábítószer-egyezményt, amely (bizonyos) drogokat, így például a kannabiszt, a kokaint vagy a heroint tiltólistára helyezett, míg másokat (dohány, alkohol) nem. Az 1961-es egyezmény tehát kultúrsoviniszta és nem tudományos alapon született (kizárólag a harmadik világ népei által tradicionálisan használt drogokat tiltotta be, míg a nyugati világ által használt szereket, bár jóval tetemesebb társadalmi károkat okoznak, kihagyta). Nem elég, hogy a globális drogtilalom nem érte el célját - nem tudta jelentősen csökkenteni a drogokhoz való hozzáférést a világon - számos nemkívánt következménnyel járt együtt. Az 50 éves évforduló alkalmából civil szervezetek egy csoportja a brit Transform intézet vezetésével és a magyarországi Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő szervezet aktív közreműködésével “Számold a költségeket!” (Count the Costs!) néven kampányt hirdetett meg. Ennek a kampánynak a részeként 5 európai városban – Oslóban, Szófiában, Bukarestben, Portóban és Varsóban - tartottak figyelemfelhívó akciókat, konferenciákat a hasonlóan gondolkodó civilek. [A kampányfilmeink megtekinthetők itt!](#)

Drogpolitika számokban

A Nemzeti Stratégia 2000-ben indult el, ez tíz évre szólt. A tíz éves időtartam 2010-ben járt le. Az új Nemzeti Stratégia nagyszabású vállalkozása is igényli, hogy behatóan áttekintsük, mit értünk el, mi sikerült az eredeti elképzelésekből, és mi az, ami nem. A Drogpolitika számokban című kötet erre vállalkozott, annak büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos fejezetét Sárosi Péter, a TASZ drogpolitikai programvezetője írta. Bibliográfiai adatok: Felvinczi Katalin és Nyírádi Adrienn (szerk.): Drogpolitika számokban. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2009.

III. Ártalomcsökkentő konferencia

Harmadik alkalommal szervezett ártalomcsökkentő konferenciát Magyarországon a TASZ. Az ártalomcsökkentés azokat az egészségügyi és szociális tevékenységeket jelöli, amelyek az életet és egészséget fenyegető kockázatokat moralizálás és ítélezés nélkül csökkentik – így például steril tűket és fecskendőket osztanak a drogfogyasztók körében, míg a használtakat begyűjtik, vagy éppen kondomokat juttatnak a szexmunkásoknak. Míg Nyugat-Európában az ártalomcsökkentés már széles körben elterjedt, és számos városban orvosilag ellenőrzött drogfogyasztói szobák is léteznek, addig Magyarországon a kormány által előkészített drogstratégia tervezetének szövegéből még a tücsere kifejezés is hiányzik.

Az eseményről készült sajtóbeszámolókat itt olvashatja:

Index: [Marad a drogstratégia szellemisége](#)

Népszabadság: [Hova vezet a legújabb drogstratégia?](#)

HVG: [Kimaradt a tücsere és a HIV a drogstratégiából](#)

Sikeres jogvédelem

1999-ben a TRAFÓ nevű szórakozóhelyről előállították a rendőrök, majd később azzal vádolták meg, hogy kábítószerrel találtak nála. Hosszú éves pereskedés után bebizonyosodott, hogy a vád hamis volt: a drogot a rendőrök helyezték el a személyi igazolványában. A fiatalember a TASZ jogsegély szolgálatához fordult, mi ingyenes jogi képviseletet nyújtottunk neki. Mikor a bíróság 10 és fél évnyi pereskedés után kártérítést ítélt meg neki, ő ezt átutalta a TASZ-nak. [Az adományozás alkalmából interjút készítettünk a klienssel.](#)

Svájci drogpolitika – film

A drogpolitika sikerét azon lehet mérni, hogy mennyire képes minimalizálni, korlátok közé szorítani a drogjelenséggel együttjáró emberi szenvedést: a bűnözést, a túladagolások haláleseteket, a fertőzéseket, a függőség miatt derékbatört életet és karriereket vagy éppen a börtönbüntetés által szétszakított családok számát. Vagy ha ezt pozitívan fogalmazzuk meg: mennyiben képes minél több állampolgár számára biztosítani az egészséges, tartalmas és termékeny élet megőrzésének feltételeit. A TASZ januárban egy dokumentumfilmet tett közzé az Interneten, amely a világ egyik legsikeresebb drogpolitikájának kialakulását és fejlődését mutatja be – a svájci drogpolitikáét. A filmet a TASZ Prágában forgatta egy nemzetközi konferencián azzal a céllal, hogy az OSF Global Drug Policy Program svájci drogpolitikáról szóló jelentését egy videóval egészítse ki, ezáltal szélesebb közönséghez juttatva el az üzenetét. [A videó megtekinthető itt!](#)

Börtönlázadás Libanonban – film

A TASZ munkatársai mialatt Libanonban filmeztek az Ártalomcsökkentő konferencián, lefilmeztek egy tüntetést egy börtön előtt, amelyben rablázadás tört ki. [A filmet megtekintheti itt!](#)

Drogreform Lengyelországban: tanuljunk tőlük!

A TASZ és a Lengyel Drogpolitikai Hálózat közös filmje tanulságul szolgálhat a magyar kormány számára is: bemutatja, milyen káros hatásai voltak a drogtörvény szigorításának az elmúlt 10 évben Lengyelországban, ahol a Szenátus nemrég szavazta meg a jogszabályok enyhítését. Vajon miért döntött egy katolikus-konzervatív ország a drogreform mellett? [A filmet megtekintheti itt!](#)

A szeretet ami átformál

Bizonyára sokan emlékeznek még A Drót (The Wire) című HBO sorozatra, ami lebilincselő és kivételes valóságúsággal mutatta be a baltimore-i kis- és nagystílusú droggereskedők, drogfogyasztók és az őket üldöző drogellenes zsaruk hétköznapjait. A rendező, David Simon a “drogellenes háború” frontvonaláról kiindulva szép fokozatosan felfejtette és bemutatta az amerikai közoktatás, bűnüldözés és média működési zavarainak azon gócpontjait, amelyek

folyamatosan újratermelik a külvárosok kényszerpályás csődtömegeit. A sorozat egyik sztárját, a szexi leszbikus rendőrnőt, Kima Greggs-et alakító Sonja Sohnt a TASZ filmes csapatának sikerült meginterjúvolnia a texasi Austinban, ahol az amerikai országos ártalomcsökkentő konferencián vettünk részt. [A videót megtekintheti itt!](#)

Gyertyás megemlékezés

Július 21-én a világ számos országában tartanak demonstrációt a drogellenes háború áldozatainak emlékére, Budapesten a Társaság a Szabadságjogokért szervezett gyertyás megemlékezést - külföldi aktivisták részvételével. [Az eseményről készült beszámolókat és videókat megtalálhatja itt!](#)

"Az MDMA segített a lánynomnak méltósággal meghalni"

Az Ecstasy-ra a legtöbb ember úgy tekint, mint "diszkódrogra" – elektronikus zenére és vibráló fényekre ugrabugráló fiatalok képét társítja hozzá. Kevesen tudják, hogy az Ecstasy tabletták fő hatóanyagára, az MDMA-ra már akkor is ígéretes gyógyszerként tekintettek a pszichiáterek, mielőtt az betört volna az elektronikus tánczenei kultúrába. A TASZ magyarul feliratozott videófelvételt tett közzé, amelyet a Nemzetközi Drogpolitikai Reform Konferencián készítettünk Los Angelesben, ahol egy anya osztotta meg azzal kapcsolatos élményeit, hogy miként segítette át a lányát élete legnehezebb és egyben utolsó szakaszán az MDMA. [A videó megtekinthető itt!](#)